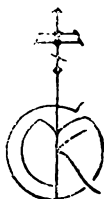

KAREL PLATER, T. J.

DUCHOVNÍ OBNOVA PRO LAIKY

Z angličtiny přeložil
KAREL VRÁTNÝ.

V PRAZE 1930.

NÁKLADEM CYRILLO-METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.

Nihil obstat.

METHODIUS ŘIHAK, S. J.
Censor.

Imprimatur.

Pragae, die 28. Januarii 1930.

† ANTONIUS PODLAHA,
Episcopus Paphiensis, Vicarius generalis.

N. 1083.

O B S A H:

I. Na začátku	5
II. Smysl života	12
III. Jak máme užívatí věcí	23
IV. Skvrna na stvoření	33
V. Mé svědomí .	43
VI. Záchranná brzda	. 53
VII. Křížová výprava .	61
VIII. Vůdce	76

D u c h o v n í o b n o v a .

I.

Na začátku.

1. *Co se rozumí duchovní obnovou.*

Všechny věci, kterých užíváme, potřebují občas, abychom jim věnovali trochu pozornosti: abychom je prohlédli, vyčistili, vyspravili.

Domácnost potřebuje každého roku na jaře důkladného úklidu přes to, že se každý den zametá a že se stále utírá prach. Záclony se sejmou dolů, koberce se vyklepají, všecko se obrátí na ruby. Muži na to bruchí, ale ženy vědí, že to musí být. Chceš-li mít byt v pořádku, musíš se s tím smířit.

Loď se každý rok dopraví do loděnice, dřevěné součástky se obnoví, strojovna důkladně prohlédne, loď zvenčí znova natře. Každodenní drhnutí a leštění nestačí.

Tělo během roku ochabuje a potřebuje odpočinku a změny v potravě a jiného vzduchu. Všichni cítíme potřebu nějaké dovolené, třeba-

že jsme celý rok konávali pravidelně nějaká tělesná cvičení.

Totéž platí vzhledem *k duši*. Naše duše je velmi jemná a velmi složitá věc, a potřebuje, abychom si jí bedlivě všímali. Náš náboženský život umdlévá a ochabuje, jeho barvy blednou, prach se na něj usazuje. Víra naše jakoby usínala, svět dusí našeho ducha. »Ale vždyť se každý den modlím a o nedělích a zasvěcených svátcích nikdy nevynechám mši sv.« — Ano, snad. Ale možná, že i vaše modlitba ochabuje a že to, co říkáte, odřikáváte jen ze zvyku.

Buď tomu jakkoli, podívejme se na věc trochu pozorněji. Nemůžeme se tak zlehka vydávat do nebezpečství. Kdyby něco prasklo, mohlo by to býti osudné. Je-li ve stroji něco v nepořádku, musím to co nejdříve zjistiti a hned to opravití. Jinými slovy: nesmím ztratiti svou duši; můj život se nesmí zakončiti takovým hanebným úpadkem.

Tedy sám zdravý rozum mne nabádá k duchovní obnově.

2. Proč mám tuto obnovu činiti co nejlépe.

Když již tedy chci duchovní obnovu podniknouti, chci ji udělati pořádně a důkladně. Tedy žádné polovičatosti! Je to práce ze všech mých

prací nejdůležitější. Možná, že na ní závisí mé věčné spasení.

Řeknu si tedy zkrátka a do opravdy: Vynasnažím se, abych tuto duchovní obnovu provedl co nejlépe.

Mnoho záleží na tom, *jak se do toho pustíme*. S odhodlaností. Velkodušně. Skočme do vody po hlavě.

Až tuto obnovu ukončíte, budete opravdu rád, že jste se přičinil konati ji co nejlépe. Uvidíte možná, že jste jí skutečně potřeboval; že trámy tu a tam zahrnuly, základy se sesedaly. »Zaplať Pán Bůh, že jsem na to přišel ještě včas!«

Je leccos *v minulosti*, co se musí napravit. Třeba nějaká tajná zásuvka ve svědomí, nějaký hřích nikdy pořádně nevyzpovídáný, nějaká pochybnost nikdy nerozluštěná.

Je třeba zabývatí se *přítomností*. Špatné návyky se klidně rozmáhají. Nabyl některý z nich úplné vlády nade mnou? Jestliže ano, uznám to a řeknu si to poctivě.

A třeba mysliti *na budoucnost*. Co mi přinese příštích dvanáct měsíců? Bůh jediný to ví. Snad zemru. Kdyby se to stalo, jak rád budu v tu chvíli, že jsem se přičinil vykonati tuto duchovní obnovu co nejlépe, abych si mohl říci,

že jsem s Pánem Bohem v pořádku. Snad na mne čekají protiventství, ztráty, nemoci. Snad budu potřebovatí veliké duševní statečnosti. Nuže, nyní se jí chci zásobiti.

Nebo možná, že v několika příštích měsících na mne přijde nějaké veliké pokušení; přizene se prudká vichřice a bude klátiti stromem mé víry, mé čistoty. Musím býti připraven. Snad budu potřebovatí zcela zvláštní pomoci, kterou si mohu získati jen tím, že se *nyní* budu za ni modliti.

Také *k vůli jiným* chci vykonati tuto obnovu co nejlépe. Musím něco učiniti pro Boha a pro církev, nežli mne uloží do hrobu. Musím dělati čest své svaté víře. Mohl bych vykonati nesmírně mnoho dobrého, ať je jakékoli moje životní postavení, moje stáří, moje zdraví, *jen kdybych byl za lepší s Pánem Bohem.*

Dobrá obnova mi k tomu dopomůže. Dobrá obnova mi zjedná vnitřní pokoj a štěstí, s nímž nelze srovnati nic na světě. To vám řekne každý, kdo dobře vykonal takovou obnovu. Řeknou vám, že by to nebyli pokládali za možné; ale opravdu, obnova udělala z jejich života něco zcela jiného; nikdy by si teď nemohli odpustiti, kdyby ji nebyli dělali.

3. Co třeba činiti.

Děláti duchovní obnovu znamená *uchýliti se* od světa za tím účelem, abychom poslouchali hlasu božího.

Musíme tedy býti při této obnově *tak samotni*, jak jen jest možné. Odtrhnouti se ode všech hovorů, od novin, od svých starostí, od vši roztržitosti. Velmi pomáhá trávení nějaký čas v zahradě nebo v ústraní nějakého parku.

Toto všecko vám bude přirozeně snadné, konáte-li svou obnovu v nějakém řeholním domě, zvláště v domě, ustanoveném právě pro duchovní cvičení. Konáte-li svou obnovu jinde, zařídte si to podle své možnosti tak, abyste byl sám a měl pokoj, tak abyste byl pospolu jen s Bohem.

Zaznívá-li v našich uších hluk světský, nebudeme moci slyšeti ten tichounký hlas, kterým Bůh mluví k naší duši. Je-li naše obraznost plna světských starostí, novinek, zábav a podobných myšlenek, nedovedeme upíratí očí pevně na Boha a na svou duši.

Dejte této obnově možnost, aby na vás působila. Jistě to není mnoho, když věnujeme nějaký den v roce Pánu Bohu.

Posloucháte-li při obnově něčí výklady, poslouchajte pozorně a pečlivě je sledujte. Koná-

te-li obnovu sám pro sebe, čtete pozorně a pomalu. Málo by vám bylo platno, *prohlížeti si povrchně* nějakou knihu duchovních cvičení. Čtete pomalu. Nic nepřeskakujte. Hleďte to, co čtete, náležitě strávití, t. j. důkladně si to promyslíti. A nedívejte se napřed na to, co přijde potom.

Co teď následuje, je ze všeho nejdůležitější.

Užitek, který vám má duchovní obnova přinéstí, nezávisí *na poslouchání* nebo *na čtení*. Nejdůležitější věc jest, abyste *přemýšlel* o tom, co jste slyšel nebo četl.

Když vyslechnete přednášku nebo si přečtete určitou kapitolu své knížky duchovních cvičení, potom si to v myšlenkách pomalu opakujte. Tím se nemyslí, abyste se snažil vzpomenouti si na každé slovo, nýbrž hleďte to, co jste slyšel nebo četl, obracetí na sebe, jak se to právě na vás hodí. Když na vás některá myšlenka učinila zvláštní dojem, opakujte si ji. Nepospíchejte dostati se k následující myšlence.

Při obnově slyšíte nebo čtete něco, co zní velmi prostě. Vám se zdá, že tomu rozumíte. Ale není tomu tak. Myšlenka nevníkla do vaší mysli náležitě hluboko. Vy jste si ji dobře *neuvědomil*.

Na příklad, někdo vám řekne: »Smrt jest jistá.« To se zdá velmi otřepanou novinkou.

O tom není jistě třeba dlouho přemýšletí. Počkejte trochu. Přemýšlejte o tom. Postavte si tu myšlenku před oči své mysli a pozorně se se na ni dívejte. *Já* zcela jistě umru. Nemohu tomu ujítí. A smrt přichází. *Já* budu musiti opustiti svou rodinu, své přátele, své zaměstnání, své zábavy, všecko. Budu uložen do země — *já* ovšem. Přijde *můj* konec. Lidé řeknou: »Chudák N. N. umřel,« a budou jmenovati *mé* jméno, jako *já* jsem často oznamoval smrt jiných lidí. Takto můžete nyní pokračovati sám. Zkuste to asi pět minut: zahloubete se do té myšlenky.

Aha, nyní vidíte. Nyní vám *začíná svítati*. Dříve jste na to takhle nemyslíl. Možná, že se vám to nelíbí. Ale je to *pravda*; a chcete-li býti šťasten, jediná cesta k tomu je tato, abyste se podíval pravdě do očí.

Nuže dobrá. Podobným způsobem přemýšlejte také o všech ostatních částech této duchovní obnovy. Nedejte si pokoj, až vaše duše těmi myšlenkami nasákne jako houba úplně napitá vodou.

To jest ta část vaší duchovní obnovy, která má skutečnou cenu: práci, kterou při tom podnikáte, konáte *pro sebe*. Znamená to určitou námahu. Znamená to trpělivost. Ažle výsledek stojí za to.

Potom ovšem také musíte *prositi Pána Boha, aby vám pomáhal*. Bez jeho obzvláštní pomoci by se vám tato obnova naprosto nezdařila, ale on vám bude pomáhati, když jej o to budete prositi. Bez něho nemůžeme nic činiti, a jen maříme čas. Když tedy budete přemýšleti o rozličných věcech, jak jsem vám právě naznačil, obraťte se tu a tam střelnými modlitbami k Bohu: »Ach, Pane Bože, pomoz mi, abych viděl jasně tuto neb onu pravdu. Já si připadám takový tupý a hloupý. Pomoz mi, abych si z toho vybral to, co *ty* chceš, abych si vybral.«

Volejte k němu a on vám pomůže. Když slepec v evangeliu uslyšel, že »Ježíš Nazaretský tudy jde,« volal na našeho Spasitele, aby jej slyšel. Lidé pak mu domlouvali, aby mlčel. Také nás bude se ďábel pokoušeti umlčeti. Ale volejte tím hlasitěji. Říkejte tím upřímněji: »Pane, dej mi, abych viděl.« A náš Spasitel uzdraví vaši slepotu.

II.

Smysl života.

Začneme s něčím velice prostým. Je to tak prosté, že se vám snad bude zdát, že je vůbec škoda ztráceti čas takovými věcmi.

A přece je to skutečnost, na které všechno závisí. Jestliže to dobře nepochopíte a nepromyslíte, tato obnova skončí pro vás úplným nezdařením. A ačkoli *je* to vskutku dosti prosté, přece je v tom mnoho obsaženo. Celý zbývající čas svého života byste o tom mohl přemýšlet a nikdy byste s tím nebyl hotov. Velicí svatí a moudří lidé trávili každý den přemýšlením o té věci jedině. A čím více o tom přemýšleli, tím větší a důležitější se jim ta věc jevila.

Pochopíte-li to dobře, pochopíte veliké tajemství tohoto světa, velikou »záhadu všehomíra«. Je to jako skála, na které spočívá všechna theologie a filosofie, a znáti to, je užitečnější, než všechny vědomosti tohoto světa. Malé dítě, které tomu rozumí (a i malé dítě *může* tomu

rozuměti), je moudřejší, než učený profesor, který ztrávil celý svůj život studováním a všechno prostudoval kromě této věci.

Nuže, jaká veliká a podivuhodná pravda to jest?

Je to tato:

Člověk byl stvořen, aby chválil Pána Boha, aby jej ctil, aby mu sloužil a tím spasil svou duši.

Snad mi řeknete: »To již dávno víme z katechismu.«

Zcela správně. Dávno již jste to slyšel nebo mohl slyšet. Ale ta slova mají v sobě nesmírně hluboký smysl, a myslíte-li, že jste je dobře pochopil, možná, že nyní poznáte, že jste se mýlil. Mějte jen maličko strpení.

Zavřete nyní oči a pusťte mimo sebe všechny jiné myšlenky, kromě jediné myšlenky na tyto dvě nesmrtelné bytosti, které jsou

Bůh a má duše.

Na ničem jiném nezáleží. Tyto jsou dvě nejskutečnější věci na světě.

Od dneška za sto let bude z mého těla prach. Ale má duše bude stále živa. Já budu mnoho vědět, na mnoho věcí myslit, mnoho věcí chtít — někde, ale já to budu. A Bůh bude stále živ.

Až přijde jednou konec světa a svět se dokoná, Bůh bude stále živý Bůh a já budu stále živé já.

Věci, které nyní vidím a kterých se dotýkám, jsou jen utíkající stíny. Já všechny ty věci přechkám: a také Bůh je všechny přechká.

Čím je Bůh pro mne? *Vším.*

A nyní se postavte v myšlenkách před všemohoucího Boha — a není to pouhá smyšlenka: vy skutečně *jste* před jeho očima, v jeho přítomnosti — a prostě ho pokorně, aby vám pomohl pochopit tuto velikou a svrchovaně důležitou pravdu. »Pane, ať vidím.«

Co je člověk? Co jsem já?

Úžasně mistrovské dílo.

Mé tělo je div. Tento drsný svět ovšem je všelijak otlouká, ale přece jen, jak úžasná věc je naše tělo, když se nad ním zamyslíme!

Ovšem, *když se nad ním zamyslíme.*

My o něm mnoho nepřemýšlíme, protože den co den vidáme na ulicích, jak se lidé okolo nás hemží a do nás vrážejí.

Ale dejme tomu, že jste ještě nikdy neviděl živého člověka. Jak velice byste užasl!

Vezměte některý z jeho smyslů, t. j. z jeho smyslových ústrojí, na př. vezměte lidské oko. Nikdy nebyl na světě vyroben přístroj jemnější a složitější a hodnější podivu. Velicí učenci

tráví svůj život tím, že lidské oko studují, a nikdy nebývají se svým badáním dokonale hotovi. Jistý nevěřící odborník v očním lékařství se stal věřícím, protože, jak pravil, nikdo jiný nemohl vymyslet něco tak dokonalého leč Bůh. Nebo vezměte lidské ucho: najdete v něm více částí než ve velikém pianu. Nebo vezměte mozek: soustava, kterou je mozek spojen s ostatním tělem, je složitější, nežli soustava telefonního spojení. Bez ustání se v nás uplatňují podivuhodné činnosti, a nám je o nich velmi málo známo, a ještě méně na ně myslíme.

Ale *rozum* lidský jest ještě hodnější podivu než tělo. Myslete na překvapující objevy a vynálezy, na mohutné stroje, na přírodní badání, na lékařské a operační umění. Bez ustání mysl člověka vniká dál a dále do nových myšlenkových oblastí. Tělesnou chuť lze (alespoň na nějaký čas) uspokojit pokrmem a nápojem. Ale lidská mysl nikdy není plně uspokojena: ustavičně je činna, ustavičně se snaží poznávat a dovídat se víc a více.

A což jeho *vůle*? Ta se zdá téměř nekonečnou. Dejte člověku něco, a on si žádá něčeho více. Vydělává peníze a stále chce vydělávat více. To neb ono se mu daří: ale on si žádá většího úspěchu. Nic ho dokonale neuspokojí. Nic ho *nemůže* uspokojit — kromě Boha.

»Pane Bože, učinil jsi nás pro sebe,« praví sv. Augustín, »a naše srdce je nepokojné, dokud neodpočine v tobě.« Člověk je tvor neomezených žádostí.

Člověkova *duše* je nejvzácnější věc na světě. Byvši stvořena k obrazu a podobenství božímu, je nesmrtelná, nemůže nikdy umřít. Všecko bohatství a všecky rozkoše, které svět může dát, jsou jako bláto a prach proti ceně lidské duše.

A když pak ta duše je posvěcena *milostí* boží, nenalzáme slov, kterými bychom vylíčili její cenu. Kdyby nám bylo možno spatřit oslňující jasnost duše, která je v milosti boží, padli bychom na tvář a klaněli bychom se jí, myslíce v tom prvním okamžiku, že to je Bůh sám.

Ale nyní s pokornou úctou a s prosbou o pomoc pozdvihnu své oči k Bohu samému.

Ihned vidím, že sám ze sebe a o sobě nejsem *nic*.

Jsem živ teprve několik let. On žije od věčnosti. Bůh vždycky byl.

Já lezu namáhavě po nepatrném kousku této země. On jest přítomen na nejbzdálenějších hvězdách.

Já mohu činit velice málo: On může činit všecko. Já jsem tak slabý: On je nekonečně

mocný. Já jsem tak nevědomý: On ví všechno a je nekonečně moudrý.

Cokoli mám, cokoli jsem, všechno pochází od něho. Všecky krásné věci tohoto světa jsou jen mdlým stínem jeho krásy; všecky silné věci jen odrazem jeho síly; všechno naše vědění jen mdlým paprskem jeho moudrosti.

Bůh je duch: a protože ducha nemůžeme *vidět*, představujeme si při tom slově něco neskutečného, mlhavého, nepodstatného. Ale Bůh je *jediná velká skutečnost* opravdu jsoucí, existující. Proti němu celý svět je prázdným stínem, a já jsem méně než muška, vířící v slunečním paprsku.

Nuže, člověka stvořil Bůh. »Bůh mne učinil.« Co znamená toto slovo »stvořil«? Učinil jej z ničeho. Člověk nedovede nic stvořiti, a nic by nedovedl stvořiti ani anděl. Všecko, co *my* lidé můžeme učiniti, záleží v tom, že můžeme něco udělati z něčeho jiného — stůl ze dříví, látku z vlny. My toliko můžeme látku nám již danou nějak změnit: ale nemůžeme něco učiniti skutkem tam, kde před tím nic nebylo.

Celý svět se stal skutkem právě proto, že Bůh chtěl, aby se stal skutkem.

Nemám nic, co bych mohl nazvati opravdu *svým*. Závisím naprosto úplně na Bohu. Nemám nic vlastního, oč bych se mohl opřít. Nemám

vůči Bohu žádných práv. Já mu úplně náležím, a on může se mnou činit, co mu libo.

Ale ještě více: já na něm závisím v každém okamžiku. Nepostavil mne do světa tak, aby mne potom ponechal sobě samému, jako když někdo natáhne hodiny a pak odejde a třeba úplně na hodiny zapomene, a ony samy jdou a tikají. Já bych sám ze sebe nemohl ani okamžik dále žítí a myslití a hýbatí se nebo vůbec jen býti, kdyby mne ruka boží nedržela.

Kdyby bylo možná, že by Bůh jediný okamžik na mne zapomněl, v téže chvíli bych se prostě ztratil v nic.

Když mne tedy Bůh stvořil a mne v každém okamžiku zachovává, je zřejmo, že mu *náležím*. Nejsem svým vlastním vlastnictvím. Nemohu se svým životem činit, co mi libo.

Mé oči nejsou mé; Bůh mi je *propůjčil*, aby mi pomáhaly konati jeho dílo. Můj jazyk není můj, mé ruce a nohy nejsou mé; jsou vlastnictvím božím.

K čemu jsem?

Zde máme otázku nade všechny otázky. Je to pro mne nejzajímavější otázka na světě — nebo alespoň *měla by mne* nejvíce zajímat. A přece lidé, kteří se ptají na tolik věcí, málokdy se ptají sebe sami na tuto věc tak důležitou. Dítě se stále ptá: »Na co je to?« »K čemu je to?«

Viděl jsem jednou dítě, které ukázalo prstem na biskupa v biskupských rouších a ptalo se: »Nač je to?« Ale kdybyste zastavil člověka, který ráno pospíchá za svým zaměstnáním, a zeptal byste se ho: »Proč jste na světě?«, byl by velice překvapen a snad by se octl ve velkých rozpacích.

Ale život musí býti k něčemu. Bůh, který jest svrchovaně moudrý, jistě nás neučinil z nějakého zbytečného vrtochu neb nějakou náhodou.

Také nás nemohl udělati právě proto, abychom jedli a pili a spali a bavili se a vydělávali peníze a umírali. To by nebylo stálo za to, aby nás stvořil. Je tedy zřejmo, že jsme stvoření pro něco lepšího. Naše mysl a naše vůle sahají po nekonečnu: a to nám ukazuje, že jsme stvoření pro Boha. Jen v něm jediném můžeme dojíti plného uspokojení.

Poznávati jej, milovati jej a sloužiti mu na tomto světě: býti s ním navždycky šťastni na onom světě — pro to jsme stvořeni. Ba, máme býti šťastni také na tomto světě, a sice právě tím, že tu Bohu sloužíme.

Tedy tím, že Boha miluji a jemu sloužím, mám si raziti cestu k slavnému životu, který mi Bůh ve své lásce připravil.

Teď vím, proč jsem stvořen, jaký jest účel mého bytí a kterak toho účelu dosáhnu.

Děj se co děj, se své cesty nesmím sejíti. Nesmím ztratit svou duši. Jiné chyby mohou být napraveny: tato chyba nikdy již.

Jest pohříchu možno, že si některý člověk zkazí život, že se sám zničí. Vídáme, jak se ten neb onen člověk zahubil pitím nebo morfiem nebo nekrocenými nárůživostmi. Všecky domluvy bývají u takových lidí marny a říkáme o nich, že kážeme hluchým uším. Nezbyvá než říci: »Škoda toho člověka. Býval to takový milý člověk. Teď je z něho zvíře.«

Jiný člověk zase snad má na sebe pozor, umí se krotit, následuje svého rozumu. Jeho mysl se tím tříbí, jeho vůle nabývá větší a větší síly. Takto pracuje o svém zdokonalování, váží si opravdu sám sebe a ponenáhlu ze sebe udělá to, co nejlepšího ze sebe dovede udělati. Zachovávati zákony boží, to právě znamená dělati sám ze sebe to, co lze nejlepšího ze sebe udělati. Ten, jenž nás stvořil, ví, co je pro nás nejlepší. On nás miluje a přeje nám to, co je pro nás nejlepší, a jeho přikázání nejsou nám na překážku, nýbrž jsou nám ku pomoci.

Takto tedy sláva boží a naše blaho jsou těsně spjaty. Tím, že Bohu sloužíme, rozmnožujeme jeho slávu a své štěstí.

Hle, jaká krásná dráha se mi otvírá! Bůh mne postavil na tento svět, řekl mi, co mám

činití, a chce mi pomáhati, abych to mohl činití. Výsledkem bude sláva boží, mé vlastní štěstí zde a v životě budoucím, vnitřní pokoj, pravá svoboda a správné uplatnění všeho, co je ve mně dobrého.

A všeho toho mohu jistě dosíci. Obrátí-li člověk touhu svého srdce k něčemu jinému, nemůže býti jist, že toho také dojde.

Snad se mu zachce hověti svým přáním a podle chuti si popřáváti. Není jist, že se mu to podaří. Snad za týden se ukáže, že má rakovinu.

Jiný si usmyslí, že nahromadí veliké bohatství. Nějaký nešťastný případ jej třeba zničí.

Jiný se vrhne na sport. Možná, že si při tom zláme ruce nebo nohy.

Ale jestliže si do opravdy umíním, že chci milovati Boha a sloužiti mu a že se chci dostatí do nebe, *zcela jistě* všecko to mohu dokázati. Žádná moc dozemská ani pekelná mi to nemůže překaziti. Žádné nepředvídané neštěstí nemůže zmařiti mé naděje. Žádná nemoc a žádné zklamání mi nemůže překážeti. Já mohu zcela jistě dojiti *té jediné věci*, která stojí za to, aby ji člověk měl.

Snad před očima tohoto světa se nedodělám žádných úspěchů. Ale Bůh nepotřebuje našich úspěchů. On chce naši vůli, naše úsilí, náš úmysl. To všecko mu zcela jistě mohu dáti.

III.

Jak máme užívatí věci.

Přemýšlel jsem o *Bohu* a o *své duši* a všechno ostatní jsem pustil mimo sebe.

Šaty, které mám na sobě, budou mítí konec; mé tělo bude mítí konec; svět bude mítí konec — ale Bůh nebude mítí nikdy konec, a má duše nebude mítí nikdy konec. I Bůh i má duše budou trvati na věky.

Musím tedy hleděti, abych se pokud možná co nejlépe poučil o Bohu a o své duši. »Kéž znám sebe: kéž znám tebe.«

Ale na světě jsou ještě jiné věci nežli já. Co zamýšlí Bůh s nimi? Já nejsem jediná bytost na světě, ačkoli mne Bůh miluje a stará se o mne, jako bych opravdu byl na světě já sám.

Nyní tedy přicházíme k druhé veliké pravdě, kterou si musíme dobře vštípití do mysli. A je to tato pravda:

Ostatní věci na zemi byly stvořeny pro člověka.

Tento podivuhodný svět se svými horami a řekami a moři, plodiny této naší země a krása

květin, živočišný svět, nádherné slunce a hvězdnaté nebe — všecko bylo učiněno k vůli mně, pro můj užitek, *aby mi to pomáhalo přijíti k Bohu.*

A nejen tyto věci mi mají pomáhati přijíti k Bohu, nýbrž také ostatní *lidé* mi k tomu mají pomáhati. Vidím, že jsem na světě plném lidí. Bůh je sem postavil, aby pracovali se mnou. Podle božího úmyslu mají mi býti ku pomoci, a já podle jeho úmyslu mám míti ze styku s nimi prospěch, ne škodu.

A všecka díla lidská mi mají podle božího úmyslu pomáhati spasiti mou duši. Knihy a hudba a obrazy, stroje a stavby, dráhy a parníky, obchody a domy a ulice, šaty a nábytek — všecko mi může pomáhati sloužiti Bohu.

Mé vlastní schopnosti a dary mohou mi pomáhati sloužiti Bohu. Mám-li dobrý hlas, mohu ho užívatí pro Boha. Mám-li sílu, mohu ji zasvětití Bohu. Mám-li dobrou paměť nebo jsem-li dobře obeznámen s některými věcmi nebo mám-li obratné ruce nebo obchodní nadání, vším tím mohu sloužiti Bohu. To je vlastně to, k čemu mám takových věcí užívatí. A jen proto mi byly dány.

I mé nedostatky a přirozené chyby mohou býti obraceny k boží službě. Mám špatné zdraví; i to je dar boží a může mne to přitáhnouti

těsněji k němu. Mám-li příliš živou letoru, jsem-li snad zdlouhavý na myšlení, mám-li nervovou soustavu snadno dráždivou, jsem-li prudce pokoušen ke smyslnosti, k lenosti, k pýše — to jsou samé nástroje, které mi Bůh dal, abych konal jeho dílo.

Vyjímajíc hřích, není nic ve mně, nic okolo mne, nic se mi nepřihází, čeho bych nemohl užívatí ke slávě boží a ke spasení své duše.

Na mně jest, abych všech těch věcí užíval správně. Jistě jich lze užívatí *náležitým* způsobem, a naopak jest možno užívatí jich rozličným způsobem špatně. Užívám-li jich špatně, není to vinou těchto věcí, nýbrž je to *má* vina. Musím tedy změnití sebe a nikolí to, co je okolo mne.

Lidé někdy říkávají: »Já bych mohl Pánu Bohu lépe sloužiti, *kdybych* zůstával blíže u kostela, nebo *kdybych* měl jiné příbuzné, nebo *kdybych* měl jiné zaměstnání, nebo *kdybychom* měli u nás jiného faráře, nebo *kdybych* nebyl takový milovník dobré sklenice piva nebo hezké tvářičky nebo pohodlného křesla.« Takové řeči jsou nesmyslné. Vezměte sebe sám tak jak jste, se svým skutečným a přítomným okolím, a služte Bohu ve svých daných okolnostech.

Všecko vám *může* pomáhati, budete-li toho užívatí *náležitým* způsobem.

Rozumí se ovšem samo sebou, že vám to nebude pomáhati, jestliže vy sám se své strany se nepřičiníte. Lidé a věci nás obklopující nás nedopraví do nebe jako stroj, jakoby to byla nějaká zdviž, v které sedíme a jedeme vzhůru. Každá věc může nám býti nápomocna, jestliže si ji učiníme nápomocnou. Každá věc naopak nám může býti překážkou, jestliže ji necháme býti nám překážkou. Nesmíme si mysliti, že jsme obětí okolností. Člověk může míti svaté rodiče, dobré vychování, ctnostnou společnost, horlivé kněze, málo pokušení a dům hned vedle kostela — a nakonec může býti zatracen. Jiný může míti rodiče odpadlíky, špatnou výchovu, hříšné okolí, prudké náruživosti — a přece vším tím si najde cestu k Bohu. Všecko závisí na tom, *kterak dovedete* užívatí toho, co vás obklopuje.

Jak toho užívatí náležitě?

Pravý způsob, kterým všech věcí můžete užívatí náležitě, záleží v tom, abyste se po každé sám sebe ptal: »Pomáhá mi tato věc sloužiti Bohu?« a abyste si umínil, že všeho budete užívatí jen *právě potud, pokud* vám to pomáhá, a *právě tím způsobem*, který vám tu věc činí nápomocnou.

Tato zásada musí býti mým zkušebním kamenem na všecko. Nesmím se ptáti »Co se mi

líbí?« »Co mám rád?« »Co by mi bylo příjemné?« »Co z toho budu mít?« nýbrž prostě »Co mi pomůže sloužiti Bohu?« »Co chce Bůh?« »Jak se mohu nejspíše líbiti Bohu?«

Na příklad. Sedám si k jídlu. Snad v sobě cítím chuť příliš mnoho jísti nebo příliš mnoho pítí nebo vybíratí si nejlepší kousky. Ale nezáleží na tom, nač mám chuť; záleží na tom, co chce Bůh. Kterak mohu Bohu tímto jídlom sloužiti? Mohu mu sloužiti tím, že mu za toto jídlo poděkuji, že budu jísti a pítí s mírou, že budu úslužným k jiným. Toto jídlo je záležitost boží, mnohem více boží než má. Chci tedy užívati tohoto jídla tak, jak on asi si to přeje.

Nebo třeba mám peněžní obtíže. Jsem chudý a nemohu si koupiti všecko, co bych potřeboval. V takových okolnostech si budu počínati nenáležitě, když si budu naříkati, zlobiti se a záviděti jiným. Jak si mohu počínati správně? Tak, že budu vesele pracovati, snášeti trpělivě rozličné nedostatky, děkovati Bohu za všecko, co na mne přichází. Znal jsem kdysi jistou bohatou katolickou dámu, která nenadále přišla o všecko. Svým dětem řekla tenkrát s úsměvem jen toto: »Je to zcela dobře. Teď máme lepší naději, že spasíme své duše, protože na zemi nám nezůstalo ani haléře.« To byla opravdu ušlech-

tilá žena. Na své postavení se hned dívala s božího stanoviska.

Jiný příklad. Není mi dobře — bolí mne hlava, mám snad rýmu, snad malý záchvat rheumatismu. Jestliže si povolím, budu každému povídati, že mi není dobře, budu popudlivý a utrápený. Ale jestliže si vzpomenu, že tato malá nevolnost je mi vhodnou příležitostí, abych sloužil Bohu trochu lépe, vzmužím se, nebudu o tom povídati, ponesu to trpělivě a vynasnažím se vši silou, abych byl přívětivý.

Nebo ještě něco. Nějaké moje podniknutí se mi podaří. Nebo naopak, skončí nezdarem. Možná, že Pánu Bohu na mém úspěchu nebo neúspěchu mnoho nezáleží. Ale jistě mu velmi mnoho záleží na tom, *kterak nesu* svůj úspěch nebo nezdar. Jestliže se úspěchem více méně nadmu, v tom případě mi úspěch ublížil a já jsem opominul příležitost, abych činil dobře. Jestliže v nezdaru zůstanu odevzdán do vůle boží, nezdar mi prospěl, protože jsem ho užil jako stupínku vzhůru k Bohu.

Bude to arci trvati nějaký čas a bude nás to státi třeba velké namáhání, nežli dovedeme stavěti vůli boží na místo své vlastní vůle a činiti spíše to, co chce on, nežli co bychom chtěli my sami. Tomu si nezvykneme pouhým čtením nějaké knihy nebo posloucháním nějaké nábožen-

ské přednášky. Zvyk vzniká opakováním týchž úkonů. Proto se musíme *občas* nutiti, abychom volili to, co chce Bůh. Znova a znova si musíme opakovati asi taková nebo podobná slova:

»Ne co já chci, nýbrž co chce Bůh.«

»Co chce Bůh ode mne *v tuto chvíli?*«

»Kterak mohu touto věcí sloužiti Bohu?«

»Ne *má* vůle se staň, nýbrž *tvá.*«

Tak musíme říkati, ale tak to musíme doopravdy míniti. Znal jsem člověka, který chtěl opravdu Bohu sloužiti vším, co činil. Ale upozoroval, že na to velmi často *zapomíná*. Umínil si tedy, že každý den ráno a každý den večer bude opakovati stokrát tato slova:

»*Ne jak já chci, ale jak ty.*«

»*Ne jak já chci, ale jak ty.*«

A setrval při tom celý měsíc. Bylo k tomu jistě třeba dosti pevné vůle. Zkuste to, a uvidíte. Ale na člověka, o kterém povídám, to mělo podivuhodný účinek. Potom se mu již nic nezdálo obtížné.

Vidíte tedy, že osvojíte-li si jednou takový zvyk, abyste prostě chtěl to, co chce Bůh, nic vás nedovede přivésti z míry nebo vás tak neb onak zničiti nebo učiniti nešťastným. Vaše povaha bude pevná jako skála. Již nebude dbáti ničeho, co se vám přihodí, protože, ať se přihodí

cokoli, vy vždycky tím můžete sloužiti Bohu, a to jest jediná věc, která na tomto světě stojí opravdu za to, abychom jí činili.

Ale tím se *nemyslí*, abyste byl bez citu, abyste byl z kamene, bez náklonnosti a bez oddanosti. Naopak. Tím, co bylo řečeno, se *myslí*, že ať jsou naše city nebo náklonnosti jakékoli, my se musíme naučiti vždycky chtít a volit to, co chce Bůh, a sice právě proto, že on to chce.

Pohleďte na některého člověka, který jest těžce nemocen a snažně si přeje, aby se uzdravil. Dejme tomu, že mu přinesu dobrý koláč. Ten muž jí rád koláče a právě v tu chvíli by mu kousek chutnal. Ale nechce ho okusiti dříve, dokud se nezeptá ošetřovatelky, neublíží-li mu to. Neboť, ačkoli by koláč rád, přece mnohem raději má zdraví. Všecko měří tou jednou otázkou: »Pomůže mi to ke zdraví?«

Také my máme všecko, co děláme, souditi podobnou otázkou. »Pomůže mi to sloužiti Bohu?« Jestliže ano, přijmu to; jestliže nikoliv, odmítnu to, třeba bych si to přál sebe více.

Mějte toto své měřítko stále po ruce a vytrvale ho při všem užívejte, den co den; uvidíte, že v celém vašem životě se stane veliký převrat. Učiní vás to tak šťastným, že budete litovati, že jste to nedělal již dávno před tím.

Ale není to snadné. Naše nápady a přání nás s sebou strhují. Podrážejí nám nohy. A často nás otáčejí nesprávným směrem. Bude třeba nemálo trpělivosti, nežli se naučíme kontrolovat je rozumem.

Mohu vám dát dobrou radu. Měl jsem mnohokrát příležitost vidět, že lidé jí užili a dodělali se znamenitých výsledků. A není to nic nového. Všichni velcí duchovní spisovatelé to doporučují, a vlastně je to jen rada zdravého rozumu.

Poslyšte ji. Když cítíte, že vaše náklonnosti vás táhnou příliš na jednu stranu, obraťte svou činnost směrem právě protivranným. Čiňte zkrátka *proti* svým náklonnostem. Rozumí se, že kdyby vaše náklonnosti byly hříšné, jste *povinen* pracovat proti nim. Ale nyní nemluvíme o hříšných náklonnostech. Mluvíme o náklonnostech k věcem, které jsou jinak nevinné a chceme vám ukázat, jak můžete svou povahu cvičit v dobrém a upevnit svou vůli.

Zde máte několik příkladů:

1. Jistý hoch měl starou tetu, kterou navštěvoval jednou za měsíc. Nezdálo se mu to právě zábavné, protože teta byla nudná a její byt zatuchlý. Při jedné duchovní obnově si umínil, že bude pracovat *proti tomu*, a od té doby navštěvoval tetu každých čtrnáct dní.

2. Jeden malý hoch, když se ho ptali, co ten den udělal, aby se přemohl, odpověděl: »Viděl jsem opici, ale nedíval jsem se na ni.«

3. Jistý muž měl neškodný zvyk, že po práci chodíval do hostince na sklenici piva — nic víc. Ale jednou se sebral a řekl si: »A dnes zrovna tam nepůjdu; chci pracovati *proti tomu*.« A před samým hostincem se otočil, šel do nejbližšího kostela a modlil se tam křížovou cestu.

4. Jistá dívka, která »mluvila« s výborným mladým katolíkem, se trápila myšlenkou, aby si tento mladý muž nakonec nevzal nějakou jinou. Umínala si tedy, že bude pracovati *proti tomu*. A učinila to tak, že při požehnání se upřímně modlila, kdyby jiná dívka byla tomu mladému muži lepší ženou než ona, aby si vzal tu jinou dívku. Její nepokoj hned zmizel. (Dodávám, že ten mladý muž si ji vzal.)

5. Jistý kněz si uvědomil, že začíná odříkávati svůj breviář příliš rychle. Schválně tedy jej potom říkal pomaleji, nežli je zvykem.

6. »A postaven jsa v úzkosti smrtelné, déle se modlil« (Luk. 22, 43).

To jest cesta k pravé *svobodě* člověka: ovládati své náklonnosti, místo aby se člověk dal jimi ovládati; býti nade všemi věcmi, ne pod nimi; žítí podle rozumu, a ne podle svých nápadů a chutí.

IV.

Skvrna na stvoření.

Nuže dobrá, nyní vím, proč jsem na světě. Víím, proč mne sem Bůh, můj stvořitel, postavil. Víím, odkud pocházím a proč tu jsem. Dostal jsem svůj úkol. Ten úkol musím prováděti.

Na ničem jiném nezáleží. Zdraví nebo nemoc, blahobyt nebo chudobu, prospěch nebo ztráty — všecko to mohu přijímati, tak jak to přichází, s klidnou myslí a lehkým srdcem. Mám-li oči stále obrácené na *své dílo, jež konám pro Boha*, budu šťasten a svoboden.

Ale všecko to znamená, že musím *správně voliti*. Neboť jakožto člověk, mám v sobě schopnost voliti, t. j. mám *svobodnou vůli*. Dobré a zlé jest mi postaveno před oči, a v mé moci jest, voliti toto neb ono.

Ale co znamená *zlé*? Objasněme si toto slovo.

Na světě jest jen jedno skutečné zlé. Jen jedna věc je naprosto zlá, naprosto špatná, je

zlem v pravém smyslu toho slova. A ta věc jest *hřích*.

Také o jiných věcech říkáváme, že jsou zlé; ale ony nejsou *zlem* v témž smyslu jako *hřích*. Nejsou nikterak nutně *zlem*. Tak na př. nazývám jistým *zlem* bolest, nemoc. Ale bolest a nemoc mohou býti užitečné a nápomocné k dobrému. Není to něco takového, čeho bychom se stůj co stůj musili vždycky vystříhati. Náš Spasitel a jeho svatí si *volili* utrpení. Nemoc nejednomu člověku pomohla k spasení duše. V leckoms zlomila pýchu a učinila jej pokorným a laskavým.

Podobně ani *chudoba* není sama sebou *zlem*. Náš Spasitel si volil býti chudým. Mnozí z jeho svatých následovali jeho příkladu a zřekli se všeho, co měli.

Utrpení a chudoba a jiné věci jim podobné nejsou samy sebou ani dobré ani špatné. Všecko záleží na tom, *jak jich užíváme*.

Ale *hřích* je špatný sám sebou. On jest jediná věc, která je sama sebou špatná. On jest jediná věc, které bychom se měli opravdu báti.

Hřích jest jedinou skvrnou ve stvoření: skvrnou, jejímž původcem není Bůh, nýbrž člověk, my. *Hřích* jest jediná věc, kterou činíme úplně sami ze sebe, bez boží pomoci. Nikdy nejsme *nuceni* hřešiti. *Hřích* je něco, co volíme

dobrovolně — a volíme nesprávně, pošetile, nešťastně.

Podívejme se nyní co možná nejjasněji na to, *co hřích jest*. Z těch lidí, kteří nejsou v katolické církvi, velmi málo se zdá míti nějaký pojem o tom, co hřích jest, co hřích znamená.

Většina takových lidí o něm vůbec nemluví. Všimněte si, že v novinách o hříchu skoro nikdy nečtete; a ze společenských hovorů slovo hřích je vyloučeno. Slovo hřích jako by bylo úplně vymizelo z myšlenek a řečí tohoto světa.

Nebo, myslí-li ještě někdo vůbec na hřích, myslí na něj jako na věc, která *škodí jiným lidem*. Tak na př. by snad opilství nazvali hříchem, protože rozvracuje rodiny a jiným lidem působí nepříjemnosti. Tak by také krádež snad nazvali hříchem, protože způsobuje jiným lidem ztráty, a vraždu, protože je nepříjemná věc býti zavražděn.

Ale hřích není jenom nějakou věcí, která jiným lidem působí nepříjemnosti. Jsou hříchy, které nemusí působiti jiným žádné nepříjemnosti, a přece to jsou hříchy. Hlavní věc při hříchu jest to, že *hřích uráží Boha*.

Hřích jest říci Bohu »Nechci«, když Bůh praví »Musíš«. Je to vzpoura proti Bohu. Znamená to, že stavím svou vůli proti vůli boží. Hřích útočí na Boha, tupí jej, kazí jeho dílo.

My lidé nemůžeme nikdy dokonale pochopiti, jaká strašná věc je hřích, protože nemůžeme nikdy dokonale pochopiti, jak veliký a dobrý jest Bůh.

Ale zkusme alespoň získati si nějaký pojem o hříchu. A můžeme si jej získati tím, že pozorujeme účinky hříchu. Často, když nemůžeme dobře pochopiti, co některá věc jest, můžeme přece dojíti nějakého poznání takové věci z toho, jaké jsou její *účinky*, z toho, co působí. Na příklad nikdo neví, co je elektřina sama v sobě: ale mnoho víme o ní proto, že vidíme, co působí.

Co tedy působí hřích? Jaké jsou jeho účinky?

Ovšem, když na tyto věci myslíme v pohodlném křesle, po dobrém obědě, s dýmkou v ústech, uprostřed milé rodiny a vidíme okolo sebe všechno pěkně útulné a příjemné — v takových okolnostech tyto věci nevniknou příliš hluboko do naší duše. Ale je *nutno*, aby nám tam vnikly hodně hluboko, protože je možné, že snad na tom závisí naše věčnost.

Představím si tedy, že jsem se dopustil nějakého zločinu (a nebyti milosti boží, *mohl* jsem se ho dopustiti) a že policie po mně pátrá. Musil jsem opustiti svůj příbytek a nyní se samotný skrývám někde v lese. Můj zločin mne pálí v mé paměti a já jsem plný *zahanbení* a plný *ošklivosti* vůči sobě samému. Cítím, že jsem

vyvrhelem, že se nehodím do slušné společnosti, že jsem klesl se své dřívější důstojnosti a podobám se marnotratnému synu, když se octl mezi vepři. To tam je všechno dobré mínění, které jsem míval sám o sobě, ani kapka domýšlivosti nezůstala ve mně. Takto se nyní choulím na zemi a vidím trojí vidění.

První je vidění andělů. Vidím miliony andělů, plnicích nebe, světlé, slunné bytosti, rychlé jako myšlenka, s rozumem na výsost bystrým, který jedním pohledem proniká a chápe spoustu věcí.

Tyto bytosti právě vyšly z ruky boží. Jsou to jeho první tvorové. Ostatní svět nebyl ještě učiněn.

Jsou to bytosti mnohem vznešenější než my, a jejich zaměstnání záleží v tom, že bez ustání velebí Boha svrchovanými chválami a v nejladnějším souzvuku. Bůh je stvořil, aby ho ctili a velebili a sloužili mu, a oni to činí s plesáním a rozkoší.

Bůh k nim mluví. Příkazuje jim něco, ačkoli my lidé nevíme, co to bylo. Ale veliký zástup andělů, vedený andělem jasností obzvláště zářící, *Luciferem*, Světloňosem, se shromažďuje k poradě. A z tohoto zástupu vychází odbojný pokřik: »Nechceme sloužití!« Pýcha si našla cestu do andělských zástupů.

Pozorujte účinek tohoto odboje. V jediném okamžiku tento zástup andělů je sražen s nebe dolů. V téže chvíli je pro ně stvořeno peklo. Do něho padají. Jsou z nich ďáblové. Všechn jejich život je otráven a zkažen.

Žádná jiná možnost, žádný odklad, žádná naděje.

Za jediný hřích. Hle, takto Bůh trestá hřích.

Krčím se níže k zemi a biji se v prsa. Hřešil jsem tak často! Mnohokrát jsem Bohu řekl, že nechci sloužiti.

Druhé vidění. Druhé stvoření, kterým Bůh dal vznik jiným bytostem, jež jej mohou velebiti, ctíti a jemu sloužiti. První muž a první žena krácejí po tváři země a žasnou nad jejími divy. Všecko to jim uchystal a pro ně učinil jejich stvořitel. První pán a první paní se ujímají držení země. A Bůh jest s nimi, »procházeje se v ráji při větěrku po poledni«.

A opět je Bůh podrobuje zkoušce, jako podrobil zkoušce anděly. Nelíčí na ně *pasť*: dává jim velmi dobrou *příležitost* ke štěstí; k tomu totiž, aby vešli s ním do spojení mnohem důvěrnějšího a bližšího.

Na první pohled se zdá, že to je zkouška skoro dětinská, příležitost, které lze tak snadno užítí k svému prospěchu. Nic jiného, než že nemají jísti se stromu života.

A opět se vloudí do toho hřích a zkazí boží dílo. Naši prarodičové neposlechnou božího přikázání.

Výsledek: zahanbení a zmatek. Jsou vyhnáni z ráje rozkoše a v potu tváří své si hledají chleba. Bolest a hrůza. Strašná smrt po prvé se plíží po tváři země.

Spočítejte, můžete-li, všechny bolesti a žalosti tohoto světa, počínajíc tím dnem. Bolesti umírání, hrůzy smrti, muky, zmatky, protiventství, rozervanost a opuštěnost lidských srdcí, nescíslné tragedie v nemocnicích, chorobincích a jiných podobných ústavech — všechny bídy tohoto světa. To jest jen částka té *ceny, která musila býti placena* za jeden hřích neposlušnosti.

A nyní třetí vidění.

Je to vidění z naší doby, ne vidění vzdálených andělů nebo dávných začátků našeho pokolení.

Vidím mladého katolíka, který žije v katolické domácnosti. Učil se ve škole svému náboženství a živil se svatými svátostmi. Jako hoch býval zbožný. Jako mladý muž v pracích svého povolání ochabl trochu ve službě boží. Ale je příjemný, milý, příčinnivý, zábavný a všichni lidé o něm dobře mluví.

Zakouší pokušení, jaká mívají mladí lidé, a pohrává si s nimi. Ze začátku má na sebe pozor. Ale příklad jiných lidí a jejich každodenní řeči otupují ponenáhlu jemný cit jeho čistoty. Začne si dovolovati jisté věci. A pak jednoho dne vědomě a s rozmyslem se skutkem dopustí hříchu proti šestému přikázání.

Mnoho lidí, kteří kleslí takovým způsobem, jsou dnes v nebi, protože potom svůj pád napravili a smířili se včas s Bohem.

Ale tento mladý muž není s to, aby se šel ze svého hříchu vyzpovídati. Stydí se, ale je to nepravý stud; je to stud Jidášův, ne stud Petrův. Zarputilá pýcha ovládá jeho srdce. Takto pochovává své tajemství ve svém srdci, kde ono hnisá a zahrňuje.

Přijde smrt a najde ho stále ještě zatvrzelého. Myslí si, že nyní by bylo zbaběloství zpovídati se. Takto umírá nekajícně. A jest pochován v pekle.

Jeho duše je nesmrtelná a věčnost jest před ním. Věčnost muk a vlastních výčitek.

»Jsem ztracen navždy; a ztracen pro takovou bídnou tretku; jaké uspokojení mí teď skýtá ten můj hřích?

»Jsem ztracen navždy a mohl jsem býti spasen tak snadno. Jedna slza upřímné lítosti před

Bohem, jedno vzbuzení lítostí bylo by mne zachránilo.«

»A není pro mne žádné naděje. Nikdy již nemůže být jinak. Dopustil jsem se chyby, která nikdy nemůže být napravena. Jsem navždy a nadobro odloučen od Boha, ode vší lásky, ode všeho štěstí. Věčná záhuba. Zoufalství, prázdné každé sebe menší naděje. Ó běda, běda! Jaký bláhovec jsem byl! Jaký bláhovec jsem byl!«
Je příliš pozdě.

Když takto ve svém vidění pozoruji věčné zatracení tohoto mladého muže, který byl u lidí tak oblíben, na nějž jeho rodiče byli tak hrdí, o němž jeho zaměstnavatelé vydávali tak lichotivé svědectví, jsem téměř zmaten a jsem poděšen. Může být takový trest spravedlivý? Ano — Bůh jest Bůh spravedlnosti. Takto trestá nelitovaný smrtelný hřích Ten, jenž odpustil Magdaleně a kajícímu lotru.

»Kdo dovede pochopiti hřích?« Toto vidění mělo by mi pomoci, abych pochopil, co hřích jest.

Nyní vezmu do ruky kříž s obrazem Ukřižovaného a promluvím k našemu Spasiteli: »Můj Stvořiteli, ty jsi se stal pro mne člověkem. A pak jsi pro mé hříchy umřel na kříži.«

»Co jsem já učinil pro tebe? Co nyní činím pro tebe? Co bych měl činiti?«

Ze svého vlastního, sám ze sebe, nemohu činiti nic, abych napravil to zlé, které jsem učinil. Obrátím tedy své oči a své myšlenky na Ježíše Krista, na něj složím svou všecku naději a důvěru a spojím se s ním na kříži, kde snímá hříchy světa.

Ach, Bože můj, nehleď na tuto hroznou skvrnu hříchu, která hyzdí a zneuctívá tvůj krásný svět; hleď na tvář Syna svého Ježíše Krista, který smývá tu skvrnu svou drahou krví!

V.

Mé svědomí.

Je potřebí jistého *úsili*, když chceme své myšlenky udržeti při nějaké nepříjemné pravdě. Leckdy říkáme: »Nechci na to ani mysliti.« Odstrkujeme to od sebe a obracíme se k něčemu příjemnějšímu.

Ale musíme podniknouti jistou práci, ještě trochu nepříjemnější. Kéž mi dá Bůh milost, abych ji vykonal poctivě. Sám musím konec konců říci, že jsem si počíнал v minulosti vůči Pánu Bohu špatně. Nyní při této duchovní obnově chci k němu býti upřímný a velkodušný. A jest lépe viděti pravdu nyní, než až by bylo příliš pozdě.

Věc se má ve skutečnosti tak, že svých hříchů dosti *nelituji*. Kéž mi dá Bůh při tomto rozjímání opravdovou, velikou lítost.

Myšlenky starých lidí a umírajících se často vracívají do minulostí. Možná, že nebudu vůbec starým člověkem: ale jednoho dne jistě budu

umíratí. Nyní tu chci klidně seděti a má paměť ať mne v myšlenkách nese nazpět do mé minulostí. Jak krátkým se nyní zdá můj život, který již uplynul! Pominul jako blesk.

Přehlidka.

Učiním všeobecnou přehlidku hříchů svého celého života. Ať se berou všechny před mýma očima: jsou to *mé* hřichy.

Nemohu tu státi se vztyčenou hlavou a díváti se, jak mi salutují. Mohu se na ně díváti jenom s očima plnýma slz a se sklopenou hlavou.

Nejprve přicházejí hřichy mého dětství. Některé z nich pocházejí z doby, kdy jsem po prvé začal užíváti svého rozumu. Snad se mi nyní zdají malými hřichy. Ale já jsem tenkrát věděl, že Boha urážejí. Dětská neposlušnost, neuctivost, malé krádeže, lži: bylo to jako ošklivý červík v líbezném poupěti. Byly to začátky návyků, které se později tolik rozmohly. »Tak malý hošík a takový hříšník,« praví sv. Augustin sám o sobě. A nyní ty *mé* dávné hřichy se ubírají dlouhým průvodem před očima *mé* duše. Spatřuji sám sebe jako hošíka v každém z nich znovu a znovu. Proud dětí s odřenými tvářemi.

Jak se na vás dívá dítě, vůči kterému jste si počíнал ukrutně? Zrovna tak nyní tyto děti, které jsou mým vlastním dětstvím, se nyní

dívají na mne. V jejich očích je výčitka. »Podívej se, co jsi mi učinil: to je tvé dílo. Pokazil jsi krásné dílo boží.«

Potom přicházejí hříchy ranného mládí, hříchy mých školních let a let pozdějších. Nyní je v nich více zloby. Pohmožděniny v obličejích jsou ošklivější, výraz očí je tvrdší. Poznávám je všechny: svou neslušnou zvědavost, svá oplzlá slova, svůj špatný příklad (šířící kolem sebe nákazu jako mor), své hrubé žerty, svou vzdorovitost, svou hloupou pýchu . . . Dobrý otec se rmoutí, když jeho syn zajde na špatné cesty. Zde mé mládí přišlo na takové cesty a vyčítá mi to do očí.

Pak léta první mužné dospělosti a jejich hříchy. Věděl jsem, že v těch letech boj proti hříchu bude urputnější. Povíдали mi již napřed o tom, varovali mne. Přijal jsem svátost bířmování, abych byl na ten zápas posílněn. A nyní vidím, jak mé pády a viny se ubírají před mýma očima. Můj Bože, nebyl bych myslel, že jich je tolik.

A každý hřích, jak mne mívá, má na sobě označení času a místa. Hříchy, kterých jsem se dopustil doma, v tom neb onom domě, hříchy spáchané v mém zaměstnání, při hře, při zábavě, v neděli a ve svátek, ve dne, v noci, osaměle nebo s jinými.

Některé přicházejí v zástupech, když jsem někdy celé dni nebo týdny býval ve špatném duševním rozpoložení a nijak jsem se nekrotil.

Myšlenky, slova, skutky.

»Kolik mám nepravostí a hříchů! Nešlechetnosti mé a provinění má ukaž mi« (Job 13, 23).

A pak hříchy opomenutí. Ztracené příležitosti k dobrému. Jak často byl bych mohl učiniti jiným něco dobrého, podati pomocnou ruku někomu, kdo se octl v pokušení, býti laskavým k duším, které potřebovaly laskavosti a kterým ji teď již nemohu prokázati.

A tak v dlouhém průvodu se kolem mne ubírají mé hříchy, spáchané až do tohoto dne.

Někdo stojí vedle mne a také se na ně dívá. Nedovedu snést, aby se ještě někdo jiný mimo mne na ně díval. Obracím se tedy k němu a ptám se ho, co mu je po nich.

Nemohu viděti jeho obličej, ale on vztahuje ke mně své ruce. Vidím v obou dlaních jizvy. A on odpovídá mírně: »Zabily mne.« Tu padám na kolena: »*Pane můj a Bože můj!*«

V pravém světle.

Zvláštní to věc, jak klamu sám sebe vzhledem ke svým hříchům. Mám pro ně výmluvy, jakých nenalézám pro hříchy jiných lidí. Tajím si je.

Ale hřích, kromě toho, že uráží Boha, je také velmi špatnou a ošklivou věcí. I kdyby ho Bůh nebyl zapověděl, hřích přece by byl ohyzdnou věcí, nehodnou řádného člověka, odpornou.

Zkusím přidržeti své hříchy hodně blízko ke světlu a prohlédnouti si je důkladně v jejich pravé barvě.

Byl jsem opravdu ješitný a domýšlivý? Domýšlivost člověku nesluší. Lidé se mu v duchu vysmívají. Já sám ztrácím trpělivost, když musím poslouchati domýšlivého hlupáka, který stále mluví o sobě, pořád jen »já, já, já«.

A býval jsem sobcem? Sobectví je nehezká věc. Je to trápení, když má člověk co dělati s jiným člověkem, který se stále dívá na sebe.

Snad jsem lhával? Nikomu se to nelíbí, když mu řeknou, že je lhář.

Jest možné, že bych *já* byl býval nepoctivým? Že by lidé měli právo nazývati mne zlodějem? Málo čestný název!

Byl jsem nečistý? Nechci ani slyšeti takové vzpomínky. Takové věci honem pochovávám do propasti nepaměti. Pouhá narážka na to mi vhání krev do obličeje.

Arci, o tom se nemluví s lidmi, ale máme o tom mluvití s Pánem Bohem a se zpovědníkem. Ale nepokouším se skrývati to před nimi a také sám před sebou? Či spíše to vytahuji z úkrytu

a ukazují to s bolestí Bohu? Jsem snad hrdý na takové věci? Bylo by mi milé, kdyby to věděli moji nejmilejší přátelé?

Ano, ano. Jsou to ošklivé a nečestné věci, i když na ně hledíme jen s jejich zevnitřní stránky. Jak asi vypadají před očima božíma a jeho andělů?

A jaká *zloba* je v tom obsažena? Víím, že Bůh to nenávidí. Když činím takové věci, jako bych jej pokaždé udeřil do obličeje. A přece bych nechtěl slouti ukrutným člověkem.

Nemohu si představití sám sebe, že bych chtěl vědomky způsobiti bolest některému příteli, vůbec některému člověku, ba ani němé tváři. Ale hřešiti znamená »znovu křížovati Syna božího«.

Boj o svobodu.

A nyní přichází jiná věc, na kterou jsem myslil velmi málo. Hřeším proto, že chci dělati po svém, že se chci líbiti sám sobě, že chci býti nezávislý a jíti svou vlastní cestou. Ale skutečnost je taková, že každý hřích je *otroctvím*.

Čím více hřeším, tím méně jsem svým vlastním pánem, tím méně jsem svobodným.

V Písmě sv. máme jeden podivuhodný výrok, který musím sám sobě opakovati:

»Nečiň zlého, a zlé *nebude* tebou vládnouti.«

Ano, tak se věci mají. To je to, co se mi přihází, když hřeším.

Když se dopouštím hříchu, činím zlé. Snad si představuji, že projevuji sílu a ovládám tu zlou věc, po níž jsem vztáhl ruce své vůle. Ve skutečnosti ona ovládá *mne*. Zmocňuje se mne, otáčí se okolo mne, zaslepuje mne, abych neviděl její ošklivost, činí mne svým poslušným sluhou.

Pohled'te, jak popadá lidi do svých drápů pítí nebo nečistota nebo hněv. Pohled'te, jak lenost nebo žárlivost ovládá lidi, kteří se jim podávají.

»Nepravosti jeho popadají bezbožného, a provazy hříchů jeho poutají jej.«

Pohled'te, jak člověk hříchem ztrácí úctu sám k sobě a svou nezávislost.

Ale chci se sebe *střásti taková pouta*. S pomocí boží nechci býti otrokem žádného stvoření.

A kdo jsem konec konců?

Já se nadýmám jako žába, která chtěla býti býkem. Ale zkusím přirovnati se k velkým a dobrým lidem, s nimiž jsem se setkal, nebo o kterých jsem četl. Vzpomínám si v tuto chvíli na některé. Náležím já opravdu do takové třídy lidí? Jsem jeden z těch výborných, velkoduš-

ných lidí, se vznešenou myslí a šlechtným srdcem, lidí bez bázně a bez výtky?

Jak ubožácky vypadám proti nim!

Ale když jsem hřešil, hřešil jsem proti Bohu. Dobrá, nyní se pokusím, přirovnati se k Bohu.

Přirovnati svou slabost k jeho všemohoucnosti. Jak je to směšné. Jako kdyby malý klouček se pokoušel s dřevěnou šavlí v ruce zastaviti útok celého pluku jizdy.

Přirovnati svou nevědomost k jeho moudrosti. Svým jednáním jsem mu říkal, že *já* tomu lépe rozumím, že *moje* cesty jsou pro mne lepší než jeho.

Přirovnati svou zlobu k jeho nekonečné lásce. »Tím-li se odplacuješ Hospodinu, lide bláznivý a nemoudrý? Zdalíž on není otec tvůj, kterýž vládne tebou, a učinil a stvořil tebe?« (5 Mojž 32, 6).

A já jsem ještě živ?

Sv. Ignác nám praví, abychom »vykřikli úžasem a v duchu probrali všeliká stvoření, dívíce se, že mne tito tvorové boží nechali na živu a zachovali mne na živu; dívíce se, jak bylo možné, že andělové, kteří jsou mečem spravedlnosti boží, mne snášeli, mne opatrovali a za mne se modlili; že svatí za mne orodovali; a že nebesa, slunce, měsíc, hvězdy a všecky živly, plodiny

žemské, ptáci, ryby a zvířata a země se mohli na mne dívat, a že se země neotevřela, aby mne pohltila a utvořila nové peklo, abych v něm trpěl na věky.*

Takto smýšleli o hříchu svatí; a jestliže nemohu cítiti podobně a diviti se, že veškeré stvoření nepovstalo a neobrátilo se proti mně, snad je to tím, že nejsem v pořádku s Pánem Bohem, a svatí byli a jsou.

Potřebuji pomoci.

Vidím, že musím Pánu Bohu vroucně děkovati za to, že mne nechával až dosud na živu. Byl by mohl nechati mne umřít v mých hříších. Jest čas, abych se polepšil. S jeho milostí si pevně umiňuji, že to učiním.

Vidím, že potřebuji tři věci. Obrátím se tedy k nejsvětější Panně a Matce Boží, a poprosím ji, aby mi je vymohla na svém božském Synu. Ona jest má matka a nemůže mi nic odepřítí.

První věc, které je mi třeba, je hluboké vnitřní poznání mých hříchů a ošklivost nad nimi. Potřebuji zkroušenosti Petrovy.

Druhá věc záleží v tom, abych si uvědomil, že můj život šel *cestou naprosto nesprávnou*. Nesrovnával se s úmysly božími. Místo abych šel cestou boží, šel jsem cestou svou vlastní.

Nyní se musím vzchopití, dáti se rázně cestou pravou a žítí pro Boha.

Třetí věc jest, že si nesmím již déle osvojovati smýšlení toho světa, který mne obklopuje. Svět smýšlí nesprávně, a mně je třeba, abych byl *přesvědčen*, že smýšlí nesprávně. Nesmím již chtítí jítí s davem. Směrnice svého smýšlení a chování musím brátí od Boha a jeho církve, a musím opravdově nechatí všech trotek a hraček.

To tedy jsou ty tři věci, které chci od nejsvětější Panny dostatí. A na ten úmysl se pomodlím jeden Zdrávas.

Potom se obrátím k našemu Pánu a Spasiteli samému. Znova mu povím, kterých tří věcí nutně potřebuji. A abych je od něho obdržel, pomodlím se modlitbu »Duše Kristova, posvěť mne« (Anima Christi, sanctifica me).

A pak se obrátím k věčnému Otci a budu jej prosití o touž trojí milost. A pomodlím se *Otčenáš*.

VI.

Záchranná brzda.

Horníci se spouštějí do dolů v jisté zdviži, které se říká klec. Taková klec má obyčejné brzdy, kterými ji lze zastavit. Ale má také zvláštní »záchrannou brzdu« pro případ, že by obyčejné brzdy selhaly.

Nuže, já jsem bytost z masa a krve a mám v sobě živočišné vášně. Tyto vášně mohou mne každou chvíli strhnouti s sebou. Přejde nějaké veliké pokušení a přes všechny mé dobré úmysly mi podrazí nohy. V takovém případě nestačí obyčejná brzda. Potřebuji záchranné brzdy. Potřebuji nějaké myšlenky, která by mne zachytla, když již skluzují do propasti.

Má víra mi poskytuje jednu takovou brzdu. Je to myšlenka na peklo.

Naše náboženství je náboženství lásky. Jen ze strachu bych nesloužil Bohu příliš dobře ani příliš dlouho. Ale někdy potřebuji této pohnutky, strachu. I největší svatí cítili, že jí někdy

potřebují. Ačkoli hořeli čistou láskou k Bohu, netroufali si zanedbávat občasné rozjímání o věčných trestech.

Bůh je spravedlivý. Nikdy nemůže trestati některého člověka *více*, než tento člověk zasluhuje. Ale náš Spasitel sám, ačkoli plný soucitu k hříšníkům, staví nám před oči naší duše jasně, a ne jenom jednou, myšlenku na věčné tresty.

»Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného.«

»Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, ale duši nemohou zabít: ale bojte se toho, který duši i tělo může zavrhnouti do pekla.«

Jindy nám vypravuje o bchatci, který se »trápil v tomto plameni«. A opět praví, že ti, »kteří činí nepravost, budou uvrženi do peci ohnivé: tam bude pláč a skřípění zubů«. A opět jindy, že lidé přijdou »do trápení věčného«.

Tato slova nemůžeme zbaviti umělými výklady jejich skutečného smyslu. Proto nesmíme na ně zapomínati. Kristus chce, abychom na ně myslili opravdově.

Svatí boží nám praví, že občas musíme svou obrazností sestupovati za živa na ta místa trestů, abychom se zabezpečili, že tam nesestoupíme jednou skutečně, až umřeme.

Musím se tedy dívati pravdě do očí. Musím znáti pravdu, i když ji nemohu úplně pochopiti.

O skutečnosti této pravdy nemůže býti pochybnosti. Náš Spasitel, Syn Boží, nám ji zjevil.

Možná, že se mne někdo zeptá, jak lze skutečnost pekla srovnati se skutečností nekonečného milosrdenství božího. Na tuto otázku nedovedu odpověděti. Já jen vím, že obojí skutečnost je pravdivá: že *je* peklo a že Bůh *je* nekonečně milosrďný. Chci míti obojí tuto skutečnost na paměti. Nikdy nedopustím, aby myšlenka na peklo ve mně budila *nelaskavé myšlenky* o Bohu. Tato myšlenka mne má přitáhnouti těsněji k Bohu: strach z pekla má mne hnáti do otcovského náručí božího, do náručí mého otce. On nechce, abych přišel do pekla; o pekle mi mluví proto, že mne chce odvrátiti od pekla a ode všeho, co by mne tam mohlo přivésti.

Jediná věc, která by mne mohla do pekla strhnouti, byl by vědomě spáchaný smrtelný hřích, *jehož bych nelitoval*. Zavržené duše se *samy* odsuzují. Bůh, který nám dal svobodnou vůli, s níž je spojena schopnost vyvoliti si Jej, musil nám dáti také schopnost zavrhnouti Jej. Co více mohl náš Spasitel učiniti, aby nás zachránil od pekla, nechtěl-li nás zbaviti naší svobodné vůle? Hle, tam visí na kříži s rozpjatýma rukama, jakoby jeho náručí mělo býti hrází,

která nás zadržuje, abychom neztratili svou duši.

Nikdy neztratí ty, kteří hřešili z nevědomosti. Ale *já* bych se sotva mohl omlouvatí nevědomostí.

Jestliže odměna, kterou Bůh uchystal svým věrným, převyšuje všechno, co by si má obraznost mohla představití, podobně také jeho tresty se vymykají z mezí naší obraznosti. Život není svátkem zahálky. Je to čas nesmírně důležité volby, strašlivého rozhodování buď tak nebo onak, čas svrchované zkoušky.

Vím, co velicí svatí řekli o tomto místě věčných trestů. Pokoušeli se vylíčiti, čemu asi je podobné; líčili bolesti a smrtelnou úzkost, muky a hrůzu. Víme, jak bolest vypadá: můžeme si představití bolest, která se nikdy nekončí?

Tyto ztracené duše byly stvořeny pro Boha; tvorové byli učiněni, aby jim pomáhali jítí k Bohu. Ale nyní se tito tvorové obrátili proti nim, aby je trápili.

Ze všech trýzní nejhroznější je *trest ztráty*. Tyto duše vědí, co ztratily. Ztratily Boha a všechny dobré věci. »Odejděte ode mne!«

Všecky lidské dobré věci jsou mdlý stín dobroty boží. A kdo ztratí Boha, ztratí všechno co je dobré, jak dobro přirozené, tak dobro nadpřirozené.

Navždy. Roky a staletí a miliony staletí míjejí, a nikdy větší naděje než na začátku. Propast je zapečetěna. Čas zkameněl.

Popadám do rukou svůj kříž. Spasiteli můj, můj útrpný Pane! Toto se mi nikdy nesmí stát! Nejvroucnější, nejpckornější díky, že jsi mne ušetřil. A vzbudím co nejupřímnější zkroušenost a lítost. »Neboť jsem zasluhoval tvých *strašných* trestů.«

A co se týče budoucnosti? Jest ve mně něco, co by mne mohlo přivést k tomu, že bych ztratil svou duši, jestliže to pevnou rukou neovládnu? Rozmáhá se ve mně nějaký návyk, je v mé duši nějaké slabé místo? »Jestliže oko tvé pohoršuje tebe, *vylup je.*« »Jestliže ruka tvá, *usekni ji.*« Chci býti naprosto rázným. Žádné polovičatosti, žádné vytáčky.

Raději *všecko jiné* nežli konečné odloučení od Boha. Necením ho nyní tak vysoce jak bych měl, ale právě nyní mám jakýsi pojem toho, čím mi Bůh jest. Kdybych měl býti od něho odloučen, tenkrát bych si uvědomil, co jsem ztratil. Jako evangelický boháč bych ho strašně pohřešoval, cítil bych svou ztrátu a svůj hlad po něm a nikdy bych ho nemohl dostat. Také v tomto životě je hrozným trápením bolestný hlad po někom, koho jsme vroucně milovali — a ztratili.

A jaké strašlivé výčitky svědomí bych cítil při myšlence, že jsem se mohl s Bohem smířiti, že jsem měl tolikrát příležitost, vrátiti se k němu po hříchu, a že on by mne byl přijal s otcovskou náručí a byl by mně odpustil.

A jaké strašné shledání v pekle, kdybych tam uzřel lidi, které jsem pomáhal tam strhnouti nebo které jsem přivedl ke hříchu.

Chci se nyní snažiti sloužiti Bohu z lásky, ale v koutě své mysli budu chovati myšlenku na věčné tresty, abych jí mohl ihned užítí, kdyby má láska ochabovala. K této myšlence se budu utíkatí o pomoc ve chvílích pokušení. »Ne, ne učiním to. Nechci přijíti do pekla.«

A této myšlenky budu užívati také k tomu, aby mne povzbuzovala, bych pomáhal jiným. Je strašné to pomyšlení, že by jedna jediná duše byla ztracena. Musím tedy činiti, co mi je možné, abych pomáhal zachraňovati duše. Níkdý nečiním ani neřeknu nic, co by mohlo strhnouti duše do pekla. Chci podávati pomocnou, posilňující ruku těm (zvláště mladým lidem), které uvidím v pokušení nebo v nebezpečí hříchu. A každý den, co budu živ, chci se modliti za umírající, abych jim vyprosil milost v posledním smrtelném zápase.

A zde vidím cestu, po níž bych došel svého vlastního spasení. Ta cesta záleží v tom, že

budu milovati chudé a budu jim sloužiti. Když miluji chudé a sloužím jim, miluji Krista samého a sloužím jemu samému. On to řekl. On mi řekl, že v den soudný povolá do svého království ty, kteří byli k němu laskaví v osobě jeho chudých; a že zavrhne ty, kteří zanedbali sloužiti jeho chudým.

Zde mám mocnou pohnutku pro křesťanské sociální dílo. Ale dílo to musí býti konáno v duchu lásky, v duchu sv. Vincence z Pauly, ne v duchu studeného humanismu a kárné filantropie.

Když se kněz při mši sv. skloní před samým svým přijímáním nad Tělo Páně, mluví k našemu Spasiteli: »Nedopouštěj, abych byl od tebe odloučen.« Říkejte tu modlitbu s knězem, kdykoli slyšíte mši sv. A říkejte to také, kdykoli jste pokoušen ke hříchu.

A nyní na konec tohoto rozjímání si přečteme horoucí slova, která napsal sv. Jan Zlatoústý:

»Nebudiž to nikdy naším údělem, jednorozenný Synu Boží. Kéž nikdy nezakusíme té konečné hrůzy tvého trestání. Nesnesitelná věc je peklo a jeho muky. Ale byť člověk líčil tisícereé peklo, nepoví nic tak hrozného, jako je býti vyhoštěn z té slávy a blaženosti, viděti Krista jak

nás zamítá a slyšeti jeho výčitku, že jsme mu nedali jísti, když lačněl. Raději snést tisícové blesky nežli viděti, jak laskavá jeho tvář se od nás odvrací a dobrotivé oko jeho nemůže snést pohledu na nás.*

VII.

Křížová výprava.

Podnikli jsme těžkou prací, nepříjemnou prací. Ale byla to nutná práce. V domácnosti mé duše byl snad hrozný nepořádek. Snažil jsem se zjistiti podrobně, co se musí opravití a uspořádati, a s pomocí boží jsem se snažil učiniti všecko, čeho bylo třeba, aby byl Pán Bůh se mnou spokojen.

Nalezl jsem na sobě netoliko rozmanité hříchy, pro něž jsem právem musil truchlití, nýbrž také špatné návyky, světské názory, sobectví, pýchu a jiné věci, jež bylo nutno z duše vypletí.

Viděl jsem jasně, proč mne Bůh stvořil, čím mne chce mítí, a že nemohu býti nikdy šťasten, pokouším-li se býti něčím jiným.

Viděl jsem, že hřích je jediné skutečné zlo na světě, jediná věc, která mne může zahubití, jediná věc, které jest se báti.

Rozpomenul jsem se na hříchy svého minulého života a viděl jsem, jaký pošetilec jsem byl, jaký sobec, jaký ubožák!

Prodlel jsem při myšlence, co by se sta^{lo}, kdybych dovolil svým hříchům a svým špatným zvykům, aby mne ovládaly a kdybych zemřel jako odbojník proti Bohu.

Doufám, že opravdová zkroušenost a upřímná zpověď mi opět získaly lásku a přízeň boží. Cítím se očištěným, posilněným. A začínám *viděti*. Hřích mne zaslepoval. Podobám se člověku, který z temného žaláře vychází na světlo a na svobodu. »Odejdi v pokoji a již více nehřeš.«

A nyní — jak budu užívatí svého života?

S pomocí milosti boží budu nyní pánem svého života; nebo, abych se lépe vyjádřil, odezdám Pánu Bohu panství a vládu nad mým životem. Mé vášně a náklonnosti nesmějí mnou příště vládnouti a zmitati jak jim libo. Mé schopnosti budou podřízeny dozoru. A jak jich budu užívatí? Co nyní činiti?

Očekává mne skvělé dílo. Slavný úkol. Všecka těžká práce těchto dnů, to prohlížení stroje, čištění jeho součástek, obnovování jeho snadného chodu, bylo jen přípravou na to, co má nyní přijíti. Zrezavělý, polámaný stroj nebyl naprosto s to, aby vykonával práci, která mne očekává. Bůh chce, abych činil veliké věci, a on si musil připravití svůj nástroj.

Jaké jsou to ty veliké věci?

Po všem tom, co jsem v těchto dnech zjistil vzhledem k sobě a ke svým nedostatkům, necítím se schopným dělati něco velikého — leda veliké hříchy.

Ano, tak tomu jest. Zcela správně. Začínám se posuzovati střízlivě. Jenže věc se má tak, že Bůh nežádá, abych dělal veliké věci sám ze sebe. On se jenom táže, jsem-li hotov nechati Jej činiti veliké věci *skrze mne*.

A já mu odpovídám: »Pane, vezmi si mne, uživej mne! Pověz mi, co chceš, a dej mi milost, abych to činil.«

Náš Pán pak mi praví:

»Já jsem tě stvořil.

»Já jsem tě postavil do světa, abys mne miloval a mně sloužil a byl se mnou navždy šťasten.

»Dal jsem ti svá přikázání, abys je zachovával na důkaz své lásky ke mně. Pověděl jsem ti, čeho se musíš vstríhat, nechceš-li se dopustiti smrtelného hříchu a upadnouti v mou úplnou nemilost.

»Bude ti stačiti zachovávatí právě jen má přikázání? Chceš pro mne činiti jen to, co jsi *povinen* činiti? Pohleď.

»Já jsem se stal pro tebe člověkem. Já sám jsem přišel na svět a vedl jsem trudný život a trpěl jsem a zemřel, abych s tebe sňal tvé hříchy a ukázal ti, jak máš žíti. A dal jsem ti svou

milost a své svátosti a svou církev. A přišel jsem založiti na zemi své království, abych dobýval světa svému Otci, dopomáhal dobru k vítězství nad zlem, světlu nad tmou, životu nad smrtí.

»A nyní tě zvu a obracím se na tebe jako na svého přítele. Chceš jíti a pomáhati mi konati toto dílo?«

Nuže, toto jest skutečnost. Náš Spasitel mne *uskutku* zve k takové práci. Zve mne, abych konal *jeho dílo* a abych je konal *spolu s ním*.

Jde tu o velikou věc, ba o největší věc: a jest tu veliký vůdce, ba největší vůdce.

Vím, co jsou lidé schopni učiniti pro velikou věc, pro nějaké veliké hnutí, o něž se živě zajímají. Věnují mu svůj čas, pracují pro ně, mluví pro ně, bojují pro ně. Jsou hotovi věnovati a věnují takové věci všecku svou energii. Jsou hotovi pro ni žíti a pro ni umírati.

Všecko to pak jsou tím ochotnější činiti, mají-li velikého *vůdce*, vůdce nezištného, vynikajícího, umějícího buditi nadšení. V takovém případě zapomínají na sebe a jsou hotovi jíti za ním. Žádná námaha jim není těžká, aby mu vyhověli, jej uspokojili. Takový vůdce dovede při nich uplatniti to, co v nich je nejlepší.

Nuže, která věc může býti podobna věci Kristově? Spáse světa, pozdvižení člověka

vzhůru k Bohu? A který vůdce může býti podobný Kristu, našemu Pánu, Bohu, který se pro nás stal člověkem?

A věc a vůdce jsou jedno. Věc Kristova je vtělena v Kristu samém.

Lidé bývají hotovi pracovati pro věc, jejíhož vůdce konec konců zřídka vídají. A možná, že snad ani nezná jejich jména. Ale viděti jej nebo setkatí se s ním příležitostně a třeba jen čísti o něm nebo slyšetí o něm, to je naplňuje nadšením. Jsou hotovi pracovati dále.

Jak zcela jinak si počíná náš Spasitel vůči svým následovníkům! Neurčuje jim jejich dílo a nenechává jich potom samotných při práci. Nepřestává na tom, aby jim příležitostně řekl několik povzbuzujících slov. On jest doslova s každým z nich *po všechen čas*. On neříká »Jdi«. nýbrž praví »*Pojď*«. On pracuje s ním. Nežádá na nás, abychom činili něco, co by nečinil on sám.

On mne zná, mne, svého druha v práci, a zná mne naveskrz. Zná mé myšlenky, má přání, mé nedostatky, mou povahu. Věnuje se mi tak, jako by nebylo jiného člověka na světě. Já mu nejsem pouhým někým z velikého zástupu. Nikdo na světě by mi neprokazoval tolik šetrnosti, co mi jí prokazuje on. Nikdo by nebyl se mnou tak trpělivý jako on.

A jaký podnik to je, v němž se mám k němu přidati? Jaké to křížové výpravy je vůdcem? Jaké nepřátele mám spolu s ním porážeti?

Nikoli své bližní! Nevyzývá mne, abych šel střílet a sekati do jiných lidí. Toho již bylo více než dosti.

Nepřátelé Kristovi, které mám podle jeho výzvy porážeti a podmaňovati, jsou také mými nepřáteli; a jsou to nepřátelé celého lidského pokolení. Když s nimi bojuji, sloužím Kristovi, povznáším sám sebe, pomáhám svým bližním.

Nepřátelé boží a člověkoví jsou hřích a nevědomost, mocnosti temnosti, moc zla.

Náš Spasitel si zvolil dvanáct rytířů, aby započali to dílo. Cvičil je a vzdělával je a dal jim Ducha sv. a poslal je dobývati světa: »Jdouce, učte všechny národy.«

Ale každá doba potřebuje apoštolů. A my vidíme, že se objevují v každém pokolení, jsouce puzeni a vedeni duchem neumírajícího Vůdce.

Kdo budou apoštolové zítřka?

Toho zítřka, kdy bude veden zápas mnohem urputnější než kdykoli jindy, kdy Kristova církev bude středem bitvy, kdy se zdá, že se všechno sbírá k velikému, nezakrývanému a snad konečnému boji mezi světlem a temností?

Řdo budou apořtoly?

Je potřebí kněžř, obětovných, neumdlévajřících kněžř, je potřebí nesmřrného množství takových kněžř, aby nesli slovo bořř, dobrou novinu, do všech konců země; aby pracovali v našřích velkoměstech, udělovali svátosti, vyučovali věřřící, osvětlovali hledajřící; aby řřřřili v našři zemi evangelium.

Je potřebí řeholnic, aby svřmy modlitbami a dobrřmy skutky svolávaly bořř požehnání na zápasřící svět.

Kněžř a řeholnice mají za úkol dílo, které toliko oni mohou vykonávat.

Ale neměně je potřebí, a to nutně potřebí, *laickřých apořtolů*. Oni mohou řřřřiti to, co nemohou řřřřiti kněžř ani řeholnice. V katolickřých rodřnách, ve farnostř, v městě, v obcř vřbec a v celém veřejném řivotě budou nacházeti dílo bořř, které chce býtř konáno a vyzřvává je k tomu. Tolik by se mělo řřřřiti, a tak málo lidí jest, kteří by to řřřřili.

Pojďte tedy ve jměnu Páně a pomáhejte. Nezůstávejte pohodlnřm a nečinnřm. Nesestupujte do hrobu, dokud něco nevykonáte pro věc Kristovu.

Jste katolřk. Skvostná to věc, býtř katolřkem, býtř synem pravě cřrkve, jediné cřrkve, o nřř Kristus pravř »*má cřrkve*«, mřři hotové k uřřřřání

jích poklady církve, svátosti k svému posilňování a svůj duchovní pokrm, býti jedno s mučedníky a svatými božími, spojen s nimi a všemi věřícími v jedno slavné tělo, jehož hlavou je Kristus. Je to velkolepá věc, státi na skále Petrově, býti jistým a bezpečným, míti pravou víru boží, hleděti široce rozevřenýma, klidnýma, nebojácnýma očima časem a věčností do tváře Boha, našeho Otce.

Ale zatím co vy jste bezpečný, mají jiní hyznouti? Zatím co vy jste ve světle, mají jiní tápati ve tmách? Můžete snášeti to vědomí, že zatím co vy jste svobodný, jiní jsou v poutech? Pokud je nějaká duše, která má býti spasena, nespravedlnost, která má býti napravena, nevědomost, která má býti zapuzena, nešťastný bratr nebo nešťastná sestra, které lze potěšiti — můžete seděti pohodlně v lodičce Petrově a dáti se převážeti do nebe, ponechávaje jiným, aby se starali sami o sebe?

Jest-li ve mně nějaké šlechetné smýšlení, nějaká možnost, nějaká velkodušnost, vyskočím na Kristovo zavolání a nabídnu mu s celým a upřímným srdcem svou službu. Nabídnu mu, že budu činiti ne to, »co musím«, nýbrž to, »co mohu«.

A nebudu hleděti na svůj prospěch nebo na své pohodlí. Nebudu hleděti na to, co mne to

stojí. Ať mne náš Spasitel užívá, a ať mne užívá plnou měrou. Jsem v jeho službě. Nic si nevyhrazuji pro sebe.

»Ale já si musím hleděti svého zaměstnání; musím se starati o živobytí. Já se nemohu celý den modliti: nejsem ani mnich ani poustevník. Mám rodinu, na tu musím pamatovati. A přece si snad mohu dopřáti nějaké nevinné zábavy, trochu hry na kulečnicku, jíti se podívati na kopanou. A musím přestati kouřiti? A již nikdy nebudu směti hráti v karty? Ne, ne. Musím si to dobře rozmysliti. To není maličkost.«

Nuže, není třeba se lekati. Dá-li vám Bůh povolání ke kněžství, následujte s radostí jeho hlasu; on odklidí s cesty všechny překážky. Chce-li však, jako se stává častěji, abyste byl laickým apoštolem, nebude na vás žádati nic, co by vás odvádělo od povinností vašeho stavu a životního povolání. *Právě konáním těchto povinností máte mu sloužiti.*

Máte obchod nebo provozujete řemeslo nebo jste v továrně nebo v úřadě (zdali jako ministerský rada nebo vrátný, továrník nebo dělník, profesor nebo cidič bot — na tom Pánu Bohu nezáleží). Dobrá, posvěcujte se v tom postavení. To je první věc. Nemáte snad kdy, abyste se dlouho modlil. Ale celý den můžete setrívati ve styku s Pánem Bohem. Vaše srdce může

býti stále pozdviženo k Bohu. Ve všem, co se vám a kolem vás přihází, můžete viděti jeho vůli, jeho činnost. Svou mysl můžete zachovávat neporušenou a svůj jazyk čistý, své chování a smýšlení laskavé, svou statečnost stále stejně odhodlanou. Ve všech lidech, s nimiž se setkáváte, byť byli sebe více nepříjemní a bručiví, můžete spatřovati jeho obraz. Je to maličkost, býti úzkostlivě počestným, naprosto nesobeckým, dokonale věrným a spolehlivým? Vystříhati se žárlivosti a ješitnosti, donášení a neuctivosti k jiným? Nestojí takový život mnoho bojů? A takové boje, podnikané pro Krista, nevytvorují hrdinů? Jest na světě nějaký takový vliv, jako vliv *dobrého katolického života*, ať se ten život žije v paláci nebo ve sklepě? Takový život káže. Takový život sám sebou koná dílo Kristovo a přivádí jiné ke Kristu.

Již ne jeden nekatolík (N. B. mluví se o poměrech anglických!) přišel ke katolickému knězi a řekl: »Důstojný pane, chci se státi katolíkem.« »Proč?« »Protože chci býti takový jako N. N. On je sluhou u nás v kanceláři, nebo horníkem v našem závodě, nebo příručím v našem obchodě, nebo členem našeho klubu, nebo náš soused, nebo vůbec nějaký známý. Ale on má při sobě něco, co já nemám. Z něho jakoby dýchala spokojenost a veselá mysl, on je takový

laskavý a upřímný, on jakoby viděl věci, které já nevidím, a jakoby právě proto shledával život radostným. Jsem přesvědčen, že to všechno dělá jeho náboženství: on je katolík. Já bych rád byl také takový.«

Rozumí se, že takoví lidé *neříkají* vždycky právě toto všechno, ale jejich řeči mívají takový smysl. Pohleďte tedy, jakou moc máte, jakou dobrou příležitost. V tomto životě nikdy se nedovíte o všem tom dobrém, které můžete činit tím, že prostě žijete jako dobrý katolík. (Není to ostatně tak jednoduché, žít jako dobrý katolík.)

A vaše povinnosti v rodině, jako otec nebo syn nebo bratr — jaké to nesmírné pole, na němž můžete sloužiti Bohu a svým bližním!

Katolická rodina je štěpnicí církve boží, je oporou lidské společnosti, základem civilisace. A katolické ovzduší domácnosti a rodiny závisí na zdánlivých maličkostech — na drobných projevech laskavosti nebo zdvořilosti, na trošce přemáhání nebo zapírání sebe samého. Pomáhati udržovati v rodině ducha vzájemné lásky, poslušnosti, čistoty a modlitby, to znamená konati veliké dílo — a to nikoli snadné. Stává se, že přicházíme domů unavení — a bručíme. Někdo nás dopálil, a my dáme cítiti svou zlost své rodině. Děti jsou nepokojné, a my ztrácíme

trpělivost. Co duševní síly je zapotřebí, abychom se uvarovali všeho toho — abychom činili, oč jsme žádáni, abychom ztrávili svou nevrlost sami v sobě, abychom se zajímali o to, co zajímá jiné.

Co se týče našich zábav a obveselení, Kristus nežádá, abychom my katolíci byli zakyslími mrzouty a ustavičnými, protivnými karateli svých bližních.

Bavme se a hrejme si, a svými zábavami a kratochvílemi služme Bohu. Nemyslete si, že vám Bůh nepřeje nějakého takového osvěžení. Pochutnávejte si na svém jídle a děkujte Bohu za ně, ale občas si nějakou maličkost odepřete, učíňte něco »proti náklonnosti«, abyste tím udržovali svou vůli pevnou a sami sobě připomínali, že jíte a pijete, abyste byli živi, a že tedy nejste živi proto, abyste jedli a pili. Zachovávejte si energii, abyste dovedli říci »ne!«, i když tělo vaše, »osel«, jak mu říkal sv. František, chce vybočiti z cesty a jíti se pást.

Ale především krmte svou duši svatým přijímáním. Učíňte si pravidlem toto: »Budu choditi k sv. přijímání tak často, jak často mi to bude možno, protože chci udržeti svou duševní sílu.« Hleďte se přičleniti k nějakému sdružení, v němž se pěstuje časté sv. přijímání a s ním vůle dělati vše, co je *možné* dělati, nejen to,

co se *musí* dělati. Svaté přijímání není odměnou za milování Boha, nýbrž je prostředkem, aby se v nás rozmáhala láska k Bohu.

A co vzhledem k četbě? Přirozeně nechcete čítati špinavou literaturu a špinavý tisk vůbec; jsteť katolík. Ale postačí vám čítati sportovní zprávy a obrázkové časopisy a denní klepy? To, co čtete, živí a tvoří vaši mysl právě tak jistě, jako to, co jíte, živí a tvoří vaše tělo. Chcete-li míti zdravou mysl, krmte ji dobrou potravou. Zvykejte takové četbě. Máme dosti dobrých katolických knih a časopisů. A každý laický apoštol by měl býti apoštolem tisku a přičiňovati se, aby v každé katolické rodině byly katolické noviny a časopisy.

Mnoho katolíků, pohříchu, zná prašpatně své velkolepé náboženství. Ve škole se mu ovšem učili, ale co se tam naučili, brzy potom zapomínají, nebo alespoň své vědomosti nerozmnožují a neprohlubují. Bývá to tak, jakoby se dvacetiletý člověk chtěl stále spokojovati s těmi šaty, které nosíval, když mu bylo dvanáct. Leckdy bychom měli dobrou příležitost, poučiti jinověrce nebo odpadlíky o našem náboženství, rozptýliti leckteré jejich předsudky, nesprávné názory a podobně: ale jak toho budeme schopni, když známe své náboženství jen povrchně a nedokonale?

Jest ještě jiné veliké pole, na němž lze pracovat pro Boha — naše farnost. Mnoho se poslední čas mluvilo a psalo o katolické akci, o činnosti ve službě boží. Takové akce, činnosti, se mají účastníci všichni katolíci ve farnosti, ne-
toliko pět, šest lidí. Farnost má býti jako veliká rodina, kde všichni jsou za jedno, všichni si vespolek pomáhají, všichni nějak pracují. Když se pořádá nějaká náboženská slavnost, nějaká akademie ve prospěch kostela, na pořízení potřebných věcí, nějaká pout (do St. Boleslavi na př.), nějaký průvod — žádný katolík by při tom neměl chyběti. A nejde jen o peněžitě příspěvky. Jde o *osobní* službu. Kdyby si všichni katolíci tak počínali, kdyby se všichni věnovali *osobně* katolické akci, t. j. činnosti o prohlubování našeho náboženství v duších, musilo by se naše náboženství uplatnit a zjednat si plnou váhu jak v životě soukromém tak v životě veřejném.

V životě veřejném. Je potřebí uvědomělých, vzdělaných katolíků v obecních a zemských zastupitelstvech, ve sněmovně, v správních radách peněžních a průmyslových podniků. Katolíků pravých, tedy přísně poctivých a svědomitých. Pak *vzdělaných*. Ve školství, v peněžnictví, v otázkách sociálních, v národním hospodářství, v obecní a státní správě atd. Vzdělaných *kato-*

liků potřebujeme, aby si na všechno svítily světlem našeho náboženství, které jediné skýtá pravé světlo a ukazuje všechny záležitosti života veřejného i soukromého v pravém osvětlení, v pravých barvách.

Vizte, co práce se vám naskýtá. A není potřeba, abyste proto zanedbávali své povolání nebo svou rodinu. Toliko stavte Boha na první místo, a stavte jej na první místo vždy a ve všem.

Není to snadné. Znamená to velikou změnu a mnoho bdělosti a nejedno klopýtnutí.

Ale nestojí to, co pro Boha podniknete, za to?

VIII.

Vůdce.

O čem jsme pracovali až do této chvíle?

Jaký výsledek má mít tato obnova?

Osobní oddanost našemu Spasiteli.

V tom záleží podstata křesťanství. To je katolická církev ve skořápce.

On jest příčina, pro niž chceme obětovati sami sebe. On je cesta, pravda, život.

První křesťané se nevyznali mnoho v theologii a ještě méně se vyznali ve filosofii. Mnozí z nich byli lidé naprosto neučení a nevědomí — otroci a prostí dělníci. Ale věděli, že Kristus je Bůh a že za ně umřel, a že *jemu* především jsou povinni dokonale sloužiti. A tak jej milovali z celého srdce svého a byli hotovi, podstoupiti pro něj jakékoli muky a smrt. Takové bylo tehdejší křesťanství a takové by mělo býti také dnes. Nikoli pouhá vnějškovost; ne pouhý zvyk choditi o nedělích a zasvěcených svátcích na mši sv. a občas přijímati svátostí: nýbrž silná osobní láska k našemu Pánu a Spasiteli.

»Zamiloval si *mne*, a vydal sebe samého za *mne*« (Gal. 2, 20).

Naše myšlenky, naše duše měla by se zabývatí naším Spasitelem mnohem více než kým-koli nebo čím-koli jiným na světě. Chceme-li jej milovati a s ním pracovati, musím hleděti se s ním obeznámiti, jak nejlépe můžeme. Musíme tedy o něm čítati, studovati jej, pozorovati jej a jeho způsoby, jak si počíná a jak mluví.

Musíme pamatovati, že není mrtvý. Není to pouhá historická osobnost. On žije a jest s námi, působí ve světě, v církvi, v mé duši. A ačkoli ho nemohu viděti svýma očima, ani slyšetí ho svýma ušima, přece *byl* čas, kdy jej lidé viděli choditi a slýchali jeho řeči; a čím byl tenkrát, tím je také dnes.

Ale mezi námi je mnoho lidí, kteří pranic nedbají, aby se obeznámili s tím, co dělal a mluvil onoho času, kdy chodil v lidské podobě po světě. Kolik z nás čítá pravidelně evangelium?

Ve škole jsme se učili biblickému dějepisu, ale kolikrát jsme jej od té doby otevřeli? V neděli a ve svátek slýcháme v kostele úryvky z evangelií; ale to jsou opravdu jen úryvky, a my se doma málokdy podíváme na to, co předchází a co následuje.

Mysleme si, že jsem měl staršího bratra, kterého jsem nikdy neviděl. Odstěhoval se do vý-

chodních krajín prve nežli já jsem se narodil, tam potom žil a tam umřel. Činil v těch krajínách podivuhodné věci a byl velikým hrdinou. Celý svět ho velebil; on vedl veliké hnutí a zemřel pro vznešenou věc. Jeho obraz je v mém pokoji a já často na něj pohlížívám. Jsem na něj hrdý; hrdý, že mám totéž jméno. Často se vyptávám matky na něj a chci mu býti podobným.

Jednoho dne se objeví jeho tištěný životopis. Spěchám koupiti si jeden výtisk. Hltám tu knihu. Nepřestávám čísti, až ji přečtu do konce a pak ji čítám znovu a znovu. Umím ji téměř nazpaměť. Nosím ji stále s sebou. Všichni moji přátelé ji musí čísti. »To byl můj starší bratr,« oznamuji. »Velkolepá kniha, že ano?«

Mohu si představití sám sebe, že ji čítám jen proto, že mi ji dali čísti ve škole? Stačilo by mi slyšeti čísti z ní jednu stránku jednou za týden — jednou tu stránku, po druhé jinou stránku?

V evangeliích máme čtverý životopis našeho Spasitele; dva z nich napsali lidé, kteří s ním žili, druhé dva lidé, kteří žili za téhož času a všecko o něm věděli od jeho přátel. Tato čtyři evangelia jsou velmi krátká, téměř jen stručné náčrtky. Ale když se složí dohromady, tvoří podivuhodný obraz. A my se můžeme spoleh-

nouti, že jsou pravdivá. Naše matka, církev katolická, nám to praví.

Obeznamte se s nimi důkladně. Čítejte je, jako byste čítal knihu, která by vás opravdu zajímala; čtěte je celé od začátku do konce, a pak je čítejte znova a znova, a studujte je kousek po kousku.

Nikdy jejich obraz nevyčerpáte. Kdykoli budete čísti to neb ono evangelium, vždycky v něm budete nacházeti něco nového, něco, čeho jste si dříve nevšiml.

Kromě takovéto četby evangelií samých opatřte si nějaký dobrý život našeho Spasitele, v kterém jsou čtyři evangelia složena v jednotný obsah a z něhož se můžete dověděti mnoho zajímavých zpráv o době, v níž náš Spasitel žil na zemi. Dobrý je na př. Život P. Ježíše od Fouarda.

Kdyby byla tato duchovní obnova delší, mohli bychom vybrati některé výjevy ze života Páně, jak jsou v evangeliích a studovati je. Za těchto okolností musíte to činiti sám. Kdykoli se tomu budete věnovati, budete nabývati nových a lepších vědomostí o našem Spasiteli a bude se rozmáhati vaše zanícení pro jeho věc. On sám se vám bude jeviti čím dále tím skutečnějším a skutečnějším.

Naznačuji několik věcí, které si uvědomíte na osobě Spasitelově:

1. *Pán Ježíš je vlivný vůdce.* Ačkoli je Bůh, je také člověk a jeden z nás. Na zemi žil jako chudý člověk a prací rukou svých se živil. On věděl, co to jest mítí hlad a nedostatek, býti unaven, býti zklamán. On nebyl »upjatý«. Hovořival s lidmi jakéhokoli druhu, jídával s lidmi a počínal si jako člen rodiny. Svým apoštolům sloužil, rozděláváje oheň a peka jim rybu.

2. *On je mocný vůdce.* Vojsko, které si myslí, že jejich generál je slabý člověk, ztratí všecku důvěru. Náš vůdce je všemohoucí. Ačkoli své moci vždycky *neužíval*, přece ji stále měl. Jako nemluvnátko v loktech matčiných vypadá slabý a bezmocný; a přece v téže chvíli, jakožto Bůh, udržuje v bytí celý svět. Když visel na kříži, zdálo se, že sám sobě nemůže pomoci; ale kdyby byl chtěl, byl by mohl obrátiti celý svět v nic.

Ale někdy se jeho moc zableskla úžasnými zázraky, zvláště za času jeho veřejného života.

V evangeliu čteme o čtyřech velikých zázracích, které učinil v necelých čtyřiaadvaceti hodinách na začátku měsíce září v Galilei. Celý den kázal zástupům, večer pak vstoupil na lodici, a ulehnuv tam, usnul, zatím co se učedníci jeho plavili na druhou stranu jezera Tiberiad-

ského. Tu se strhla bouře a loď se octla ve svrchovaném nebezpečí. Učedníci vzbudili Pána a on jedním slovem bouři utišil.

Když připluli ke břehu, našli člověka posedlého ďáblem, který si počínal jako zuřivý šílenec. Náš Spasitel přikázal ďáblu, aby z něho vyšel, a člověk ten byl opět zdrav.

Vraceje se druhý den do Kafarnaum, uzdravil náš Pán nemocnou stařenu, která se dotkla lemu roucha jeho, a pak šel a vzkřísil mrtvou dcerušku Jairovu.

Tedy čtyři veliké divy v několika hodinách. Náš Spasitel ukazuje svou moc nad přírodou, nad ďáblem, nad nemocmi, nad smrtí.

On je dnes týž Pán, kterého přijímám ve sv. přijímání.

3. *On je soucitný vůdce.* Nikdy není drsný k lidem, kteří se chtějí polepšiti, byť byli kleslí sebe hlouběji. Padlé ženy, vyděračný celník, přítel, který ho zradil, lotr, který s ním byl ukřižován, všichni nalézají u něho milosrdenství a nikdo z nich neslyší z jeho úst výčitek. Hříšným a lidem, kteří zakoušejí protivenství, praví: »Pojďte ke mně.« Svět jim nechtěl pomoci, ale on chtěl.

On nevzpomíná na věci, které jsou proti nám, ani je neskrývá kdesi v koutku své mysli, aby

je později vytáhl na světlo. Když nám odpustí, chová se tak, jako by se nebylo nic přihodilo.

4. *Miluje mne.* To je mi věc podivuhodnější nad všechny jeho zázraky. Nepřekvapuje, že Bůh zarazil vichřici, že vymítl ďábla, že uzdravil ženu dlouhá léta nemocnou, že vrátil život mrtvé dívce. Ale velice překvapuje ta skutečnost, že mne miluje.

Co hodného lásky může na mně nalézati? Víím sám dobře, jaký jsem sobec, jak jsem líný, jak pyšný. Bůh musí nenáviděti hřích a já jsem se dopustil tolika hříchů. A přece mne Bůh miluje tak, jak mne nikdo nemiloval.

On vidí všechno, co činím, co mluvím, co myslím; všechno to ví co nejlépe a co nejpodrobněji a přece mne miluje.

Zdá se těžko věřiti tomu, ale je to skutečnost. On to dokázal tím, že pro mne trpěl a umřel. Dal svůj život za mne. »Není větší lásky nad tu, aby kdo dal život za přátele své.«

Nemyslím si o sobě, že bych byl zpravidla nevděčným. Když se někdo vynasnaží prokázati mi nějakou laskavost a podnikne pro to nějaké namáhání, cítím vůči němu vděčnost a táhne mne to k němu. Ale kdo se kdy dal pro mne ukřižovati, snášeje bolesti, které bych já byl měl snášeti, a snášeje všechno to rád? A přece se svému Spasiteli tak málo za to oplá-

cím. O této věci musím přemýšlet. Musím více myslívati na to umučení a smrt našeho Spasitele, co všechno trpěl a proč to trpěl.

Pozoruji Pána Ježíše, jak nese břímě mých hříchů v zahradě Getsemanské. Já se dívám na své hříchy velmi povrchně: ale jemu jsou čímsi strašným, nevýslovně odporným. Leží na něm nesmírnou tíhou a srážejí ho na zem. Vidím jej ve smrtelné úzkosti.

Snad jste někdy viděl člověka zdrceného hroznou myšlenkou: snad milujícího manžela, kterému oznámili, že jeho mladá choť zemřela. Všechna radost jeho života je ta tam, a on se cítí nevýslovně opuštěným a smutným.

Něco podobného cítil v sobě náš Spasitel, když očima své duše viděl, jak jsem zohydil a rozbil ve své duši obraz boží. Protože mne tolik miloval, proto cítil ten zármutek tak krutě. Nikdo jiný by nebyl na mne myslil s takovými city a s takovou péčí o mou duši.

Říkám mu ze srdce, že mu jsem za to vděčný a že si přeji milovati ho za to a *dokazovati mu to*? Pouhá slova mají malou cenu. Má láska se musí projevovati službou, obětmi, činností.

Nuže dobrá. Mám zde na zemi nejsvětější svátost, veliký oheň lásky, na němž mohu rozněcovati své srdce. Mám nejsvětější Pannu a Matku Boží, aby mi pomáhala a svaté a svěťice

boží, aby mne povzbuzovali. S upřímnou a pokornou nedůvěrou k sobě, ale s bezmeznou důvěrou v našeho Spasitele беру na sebe kříž a následuji ho. Jemu se úplně odevzdávám a vzdávám. *Jeho* jsem. Kéž on, který je mocný, činí skrze mne veliké věci ke slávě svatého jména svého a k vítězství své věci.

